

68
nobis dominus uia uite **xxx**

Sanctis ergo si-
de uel obseruan-
tia bonorum actuum lib-
eris: per ducatum euange-
ly pergamus itinera eiu-
ut meriamur eum qui non uo-
cauit in regno suo uite.

In cuius regni tabernaculo
si uolumus habitare:
non illuc bonis actibus
currendo minime pueni-
t. **S**ed interrogemus cum
propheta dominum: dicentes ei
Domine quis habitabit in ta-
bernaculo tuo: aut qui
requiescet in monte sancto tuo:
Post hanc interrogacionem
frater audiamus dominum re-
pondentem: et ostendentem
nobis uiam ipsius taberna-

culi et dicentem. **I**ngre-
dit sine macula et opa-
t ueritatem: qui loquit ueritatem
in corde suo. qui non egit do-
lum in lingua sua: qui non
fecit proximo suo malum:
qui obprobrium non accepit ad-
uersum proximum suum: qui inlig-
num diabolum aliquo suade-
te sibi cum ipsa suasioe su-
a a conspectibus sui cor-
dis respiciens deduxit ad
nihilum: et puulos co-
gitatus eius tenuit et alli-
sit ad christum. **Q**ui timet
dominum. de bona obseruan-
tia sua non se reddunt ela-
to: sed ipsa in se bona non
a se posse. **S**ed a domino fieri
existimantes. operante in se
dominum magnificat. illud

cū pphā dicēte. **N**o nob
dnē nō nob: sed nomū
tuo da glām. **D**icit n.
paulus aplūs de pōi-
cacione sua sibi aliqd
īputauit dicēs. **G**ra
da sū id qd sū. **E**t iterū
īpe dicit. **Q** glā. in do-
mino glēt. **U**nde et dn̄s
ī euāgelio ait. **N** aud.
ūba mea hec & facit ea:
simulabo eū uiro sapi-
enti. q̄ edificauit domū
suā sup petra. **V**enerūt
flumīa: flauerūt uenti:
et īpegerūt ī domū illā
et nō cecidit: **f**ūcata enī
ēat sup petra. **H**ec opl-
ens dn̄s: ex peccat cot-
tidie. hys suis sāctis
monitis factis nō rel-

pōtē debē. **I**deo nob ppe
emendacōz malozū hui
dies iute ad īduaa relax-
ant: dicēte aplo. **A**n ne-
cis q̄a paciētia dei ad pe-
nitētia te adducat. **P**a-
pius dn̄s dicit. nolo m-
ortē peccatois: sed ut cō-
uitat & uiuat.

Qum ergo itroga-
semus fr̄s do-
minū de habitatoie tab-
naci eius auduimus
habitandi pceptū. **S**z
et si cōpleamus habita-
tois officiū: cūmus hēde
r̄gni celozū. **E**rgo ppara-
da sūt corda n̄ra & corpora.
scē pceptorū obediēcie
militatūa et qd minus
habz in nob natūa pos-

69
sibile rogemus dñm ut
gracie sue iubeat nobis
adiutoriu mīstrare. Et
si fugietes gehēne pena
ad uitā ppetuā uolum
puenire. dñm adhuc ua
cat & in hoc corpe sum
et p hāc lucas uitā ua
cat imple? currendū et
agēdū est modo qd̄ ipe
tūū nob̄ expediat. Con
stitūta ē ergo a nob̄ do
mīa scola seruay: i q̄
d̄stitūtoē nichil aspū.
nichilq; graue nos cō
stitūos speramus. D̄s
et si qd̄ paululū r̄stric
tus. dictante eq̄tatis
racōe. ppter emēdaciōz
uiciorū et q̄seruaciōez
k̄ritatis p̄cessit: ilico

pauoē p̄tritus. r̄fugiat
uīa salutis? que nō ē
nisi angusto inuicō in
cipienda. Pro cessu uero
cōsūlacionis. et fidei di
latato corde inenarra
bili dilectionis dulce
dine. currit uia m̄ada
torū dei: ut ab ip̄ius n̄
q̄ magisterio discedente.
in eius doctrina usq; ad
mortē in mōstēio ple
uerates? passionibus
xp̄i p̄ paciēcia p̄ticipē
m. ut r̄gni eius m̄ea
m̄ esse d̄sortes

De generibus monachoz.

Monachozū q̄
tuoz esse gen̄a
māifestū est. Primū ce
nobarū. hoc ē mon̄

steriale: militās sub re-
gula uel abbate. **Dein-**
de secūdu genus ē ana-
choretarū id est heremi-
tarū: horū q̄ nō diuersi-
onis feruorē nouas.
Et monasterij probaci-
one diuina. didicerūt
cont̄ diabolu multoz
solacio iā docti pugna-
re: et bene instructi fra-
terna ex acie ad pugna
heremi securi. iā sine
solaciōe alterius sola ma-
nu uel brachio cont̄
uicia carnis uel cogita-
cionū deo auxiliante suf-
ficiūt pugnae. **Tertiu**
uero monachozū teterri-
mū genus est. sacabat-
tarū: q̄ nulla r̄gula ap-

plati experientia magist.
sicut aurū formatis: Et
in plūbi natura molli-
ti: adhuc opibus serua-
tes secūdo sūt. meturi deo p̄
tonsura nō sūt. **Quib-**
in aut tenu aut certe si-
guli sine pastoē. nō dū-
as sed suis iclusi ouilib⁹
pro lege eis est desideriorū
uoluptas: cū quicquid
putauerint uel elegerit
hoc dicūt sanctū: et qd̄
noluerint hoc putāt nō
licere. **Quartū** uero gen⁹
ē mōchorū qd̄ nomina-
tur groudagū: q̄ totā ui-
tā suā p̄ diuersas p̄uicia-
ternis aut q̄ternis dieb⁹
p̄ diuisorū cellas hospi-
tant̄ semp̄ uagi et nūq̄

73
stables: et proprijs uolup-
tatibus et gule uicibus
seruientes et poia deterio-
res sarabantis. De quo-
rum omnium horum miseri-
ma confusioe: melius
est silere quam loqui. Hys er-
go omissis: ad cenobi-
tarium fortissimum genus
disponendum adiuuante do-
mino ueniamus.

Qualis debet esse abbas.

Abbas qui preesse dig-
nus est monasterio:
semper meminisse debet quod
dicit: et nomine maioris
factis implere. Christi enim ui-
tes age in monasterio
credit: quando ipse uo-
cat per nomen dicente ap-
ostolo. Accepistis spiritum

adoptionis filiorum: in quo
damamur abba pater.

Idcirco abbas nichil ex-
ceptum domini quod absit.
debet aut docere. aut consti-
tute uel iubere: sed iussio
ei uel doctrina seruientium di-
uine uitae in discipulo-
rum mentibus conspargat. Ne-
mor sit semper abbas.
quia doctrine suae uel discip-
ulorum obedientiae. utrarum
que rerum in tremendo iudi-
cio dei facienda est dif-
ficultas. Sciatque abbas
culpe pastoris inuicere:
quicquid in omnibus pa-
terfamilias utilitatis
minus potuerit uenire.
Tantum iterum liber erit:
ut si iniquo uel inobedi-

ti gregi. pastoris fuit
omnis diligētia attribu-
ta et morbidis earū ac-
tibus uniuersa fuit cu-
ra exhibita: pastor ea-
rū in iudicio dñi abso-
lutus. dicat aī pph̄a do-
mino. **I**usticiā tuā nō
abscondi in corde meo
uēritatē tuā et salutare
tuū dixi. **I**pi autē cōte-
nētes spreuerūt me. **E**t
tunc demū iotediētibus
cure sue ouibus: pena
sit eis p̄ualens ip̄a mor.

Ergo cū aliquis
suscipit nomē
abbatis: ⁺duplia debet
p̄esse discipulis: id est
omnia bona et sancta
factis ap̄lius quā uerbis

ostēdere: ut capaubus
discipulū mādata dñi
uerbis p̄ponat: duris ue-
ro corde et simplicioribus
factis suis diuina p̄cep-
ta demōstret. **U**niuēsa ue-
ro que discipulū docuit
esse contraria. ī suis fac-
tis iudicet nō agenda:
ne alijs p̄dicans. ip̄e re-
p̄bus inueniat: ne quā-
do illi dicat deus peccā-
ti. **Q**uāē tu enarras
iusticias meas: et assu-
mis testamētū meū p̄-
ostuū: **T**u uerō odisti
disciplinā: et p̄icasti ser-
mo: ues meos post te.
Et q̄ in frat̄is tui oculo
festinā uidebas: in tuo
trabē nō uidisti: **N**on

ab eo persona in monasterio
discernat. **N**o unum pl^u
amet q^u alius: nisi que
in bonis actibus. aut obe-
dientia unuenerit meliores.
No proponatur ingenuus
ex seruitio d^utentem nisi
alia rationabilis cau-
sa existat. **N**o si ita iu-
sticia dictante abbati
uisu fuerit: et de amissi-
bus ordine id faciat. **S**in
alias propria teneant loca:
q^ua siue seruus siue liber.
omnes in xpo unum sumus:
et sub uno dno egle ser-
uitutis milicia trauila-
mus: quia no est ap^u
cu personaru acceptio.
Solummodo in hac pte
aput ipsu discernim^u:

41
si meliores ab alijs in
bonis opibus et hu-
iles inueniam. **E**rgo
equal sit ab oibus ka-
ritas: una pbeat oib^u
sodm merita disciplina.
N doctrina n^uaq^u sua
abbas apostolica illa
debet semp forma ser-
uare: in qua dicit. **A**r-
gue: obsecra. increpa:
id est miscs tempib^u
tempa. terroribus bla-
dimenta. **D**uru magi-
tri. puu pat^us ostendat
affectu: id est indisa-
plunatos et inquieto
debet durius argue: o-
bedientes autem et mites
et pacietes ut in melius
proficiant obsecrare:

negligentes autē & cōtēp-
nētes ut increpet & corri-
piat amonemus. Neq̄
dissimulet p̄ta delinq̄-
cū: sed mox ut ceperit
oriri. radiatus ea ut p̄-
ualet amputet: mēbr̄
p̄cūli hely sacerdotis
de sylo. Et honestiores
q̄dem atq̄ intelligibi-
les animos p̄mā uel
secūda admonitōe ubi
corripiat: improbos
autē & duros corde ac
sup̄bos uel inobediētes
ūberū uel castigatione
in ip̄o inuicō peccati co-
herceat: sciens sc̄ptum.
Stultus ubi nō corri-
git. **P**arte filiū tuū iuga
et libeāb̄ animā eius

a morte ~~XXXXXX~~
Meminisse debet
semp̄ abbas qd̄
est. meminisse qd̄ dicit.
et scire au plus cōmitti-
tur: plus ab eo exigit.
Dicitur qm̄ difficilē et
ardua rē suscepit egere
animas: et multorū
seruicē moribus. et aliū
q̄dē blandimētis: aliū
uēo increpationibz. aliū
suasionibz: et secūdū
vniuscuiq̄z q̄litate uel
itelligenciam. ita se oī-
bz conformet & aptet:
ut nō solū detinēta gre-
gis sibi commissi non
paciatur uerū etiā in
augmētatiōe boni gre-
gis gaudeat. **I**n oīa ne

42
distimulās aut pūpē
des salutē animarū si
bi cōmissarū: nō plus
gerat sollicitudinē de re-
bz tūlitorijs & terrenis
atq; caducis: s; sep cogi-
tet qd aīas suscepit rēge-
das: de qbus et rationē
redditurus ē. Et ne cau-
set de minorī substantia:
memineit scptū. **Primū**
ū quiete ignū dei et iu-
ticiā eius: et hec oīa ad-
iciet uob. **Et iterū. Ni-**
chil de est timētibz deū.
Sciatis qā q suscipit a-
nimas rēgedas: pparet
se ad rationē reddendā.
Et qntū sb cura sua fra-
trū se habē facit nume-
rū: agnoscat p certo. qā

in die iudicij iparū oīm
ē animarū dno redditu-
rus rationē: sine dubio
addita & sue aīe. **Et ita**
timēs sep futurā disci-
sionē pastoīs de crediti-
onibus: cū de alienis
rationibus cauet: reddi-
t de suis sollicit. **Et cū**
de amonitionibz suis
enēdationē alyb sōmi-
nustrat: ipē efficit a iu-
rys enēdatus. **De adhi-**
rendo ad filiū fratrib?

Quociens aliq p
capua agenda
st in monasterio. cōuo-
cet abbas omnē gregē
gacionē: et dicat ipē
unde agit. **Et audies**
diliū fratru. tractet a-

put se: et quod utilius iudicauerit faciat. Ideo autem omnes ad consilium uocari diximus. quia sepe in uiori dominus reuelat quod melius est. Sic autem debet frater consilium cum omni humilitatis subiectione: ut non presumat praeter defendere quod eis uisum fuerit: sed magis in abbatis perdat arbitrio: ut quod salubius iudicauerit esse. ei cuncti obediatur. Sed sicut discipulis uenit. obediens magistro: ita et ipse prouide et iuste cōdeat cuncta disponere. In omnibus igitur omnes magistratam sequatur regulam: neque ab ea temere deuiet

a quoque. Nullus in monasterio proprii cordis sequatur uoluntatem: neque presumat quicquam cum abbate suo praetulerit uel foris monasterio contendere. Sed si presumpserit: regulam discipline subiaceat. Ipse tamen abbas cum timore dei et obseruatione regule omnia faciat. scies se procul dubio de omnibus iudiciis suis equissimo iudicio deo ratione reddendum. Si quae uero minora agenda sunt in monasterio utiliter tibi: seniorum tantum utatur consilio: sicut scriptum est. Omnia fac cum consilio et pro factum non penitebit. *Quae sunt instrumeta bonorum operum.*

Non primus dominum deum diligere
 ex toto corde: tota anima:
 tota virtute: deinde proximum
 tanquam seipsum. **V**enit non
 occidere: non adulterari: non
 facere furtum: non concupiscere:
 non falsum testimonium di-
 cere: **H**onoraere omnes homines:
 et quod sibi quis fieri non vult:
 alij ne faciat. **R**enegare
 semetipsum sibi: ut se-
 quitur christum. **C**orpus castigare:
 delicias non amplecti: ieiunium
 amare: pauperes re-
 creare: nudum vestire: in-
 firmum visitare: mortuum
 sepelire: in tribulatione
 convenire: dolentes consolari:
 a seculi actibus se fa-
 cere alienum: nichil amoris
 christi imponere. **I**ra non proficere:

iracundie tempus non reservare:
 dolum in corde non tenere:
 pacem falsam non dare: carita-
 tem non delinquere. **N**on iura-
 re ne forte periuret: veri-
 tatem ex corde et ore proferre:
 malum pro malo non reddere:
 iniuria non facere: sed et
 facta patienter sufferre:
 iunios diligere: male-
 dicentes se non imale-
 dicere. sed magis benedicere:
 prosequi: rationem propter iusti-
 tiam sustinere. **N**on esse sup-
 bium: non unioletum: non
 multum edacem: non somno-
 lentum: non pigrum: non
 ininurosium: non detracto-
 rem. **D**onec sua deo commit-
 te: bonum in se aliquid cum
 iudicet deo applicet non sibi.

malū uero semp a se fac-
tū sciat: et sibi deputet.
Die iudicij timē: gehē-
nā expauescē: uitā eter-
nā omni cōcupiscētia
spītali desiderā: mortē
cotidie ante oculos su-
pectā habē. **A**ctus uite
sue omni hōa custo-
di-
re: in oī loco se deū rēspi-
cē pro certo scire. **C**ogita-
tiones malas cordi suo
aduēnētes. mox ad ch-
ristū allidē: et seniori
spītuali patefacē. **V**s
suū a malo uel prauo
eloqō custodiē: multū
loq̄ nō amāe: ūba ua-
na aut risū apta n̄ lo-
q̄: risū multū aut exai-
sū nō amāe: lectiones

sanctas libēter audie: o-
rationi frequēter iōibē:
mala sua p̄tita cū lacrimis
uel gemitu cotidie i ora-
tiōe deo cōfitei: de ipis
mal' de cetero emēdāe: desi-
deria carnis nō pficē: vo-
lūtate ppriā odie. **P**recep-
tis abbatis i oībus obe-
die. etiā si ipē aliter qd̄
absit agat mēores illi
dñia p̄cepti: que dicūt
facite. que autē faciūt
facē nolite. **N**ō uelle di-
a sanctū anteq̄ sit: sed
p̄us esse ut uerius dicat.
Precepta dei cotidie fac-
tis adiplē: castitatē a-
māe: nullū odie: zelū
et inuidiā nō habē: cō-
tētiōnē n̄ amāe: elaciōs

et iactantia fugere: seniores
venerari: iuniores dili-
gere: in christi amore p[er] iuni-
as orare: cum discordantibus
ante sol[em] occasum in pace
redire: et de dei misericor-
dia nunquam desperare. **Ecce**
hec sunt instrumenta artis
spiritualis: que cum fuerint
a nobis die noctisque in-
cessabiliter adimpleta: et
in die iudicii recogi-
ta: illa merces nobis a do-
mino recompensabitur quia
ipse promissit: quod oculis
non vidit. nec auris au-
diuit. nec in cor hominis ascen-
dit: que preparauit deus
hys qui diligunt eum. **Offi-**
cina vero ubi hec omnia di-
ligenter operemur: claustra

sunt monasterii et stabilitas
in congregatione. **De obedientia.**

Omnium humilitatis
gradus est:
obediencia sine mora.

Hec conuenit hys qui nichil
sibi christo carius aliquid
existimant. Propter seruici-
um sancti quod professi sunt.
seu propter metum gehene:
uel gloriam uite eterne mor-
tali ut aliquid imperatum fuerit
a maiore ac si diuini-
tatis impetum mora pati
nesciunt in faciendo. **De**
quibus dominus dicit. **Ob** au-
ditu auris obediuit
michi. **Et** iterum dicit doc-
toribus. **Qui** nos au-
dit: me audit. Ergo
hij tales relinquentes

statum que sua sunt.
et uoluntate ipsam de-
scendentes. mox exoccupa-
tis manibus et quod a-
gebant imperfectum relinquē-
tes uicino obedientie
pede uidentis uocē facti
sequuntur: et ueluti uino
monito predicta ingrū-
uissio: et perfecta discipli-
na. in uelocitate timo-
ris dei ab eis res commūter
caus explicat. **N**obis
ad uitā etnā gradiedi
amor incūbit: ideo an-
gustā uia arripunt. unde
dñs ait. angusta uia
est que ducit ad uitā:
ut nō suo arbitrio uiuēs.
vel desiderijs suis et uo-
luptatibus obediētes:

sed ambulātes alieno iu-
dicio et imperio. in cen-
obis degetes. abbate si-
bi preesse desiderāt. **S**i-
ne dubio hi tales illā
dñi imitant sententiā quā
dicit: nō uerū facē uolū-
tate meā: sed ea quā misit
me. **S**ed hec ipsa obedi-
entia tūc acceptabilis est
deo et dulcis hominibus. si
quod iubet nō trepide. nō
tarde. nō tepide. aut cū
murmure. uel cū rēspo-
sione nolentis efficiat:
quia obediētia que ma-
ioribus plet deo exhibe-
t. **I**pse enī dixit. **Q**uo
audit me audit. **E**t cū
bono animo a discipu-
lis pberi oportet: quā

hylaem datore diligit
 deus. **N**ā cū malo ani-
 mo si obedit discipuli:
 et nō solū ore verū eti-
 ā in corde si innumeraue-
 rit: et si impleat iussione.
 tamē acceptū iā nō erit
 deo q̄ cor respicit innum-
 ratis. **E**t p̄ tali facto ni-
 llā cōsentur grāni: imo
 pena innumerauū iaur-
 rit: si nō cū satisfactioe
 enēdaueit.

De taciturnitate.

Anaimus qd̄ ait
 p̄ph̄a. **D**ixi custo-
 dia uias meas: ut nō de-
 linq̄ in lingua mea. **P**o-
 sui ori meo custodia: ob-
 mutui & humiliatus sū et
 silui a bonis. **I**hc ostē-
 dit p̄ph̄a si a bonis elo-

quis interdū p̄pter tacitū-
 tate debet tace: quāto
 magis a malis uerbis.
 p̄pter pena peccati debz
 cessari. **E**rgo quāuis
 de bonis et sanctis et e-
 dificationū eloq̄is p̄fec-
 tis discipulis p̄pter tacit-
 nitatis grauitate rara
 loquedi dcedat licentia.
Qua sc̄ptū ē. **I**n multilo-
 q̄o nō effugies peccatū.
Et alibi. **M**ors et uita
 ī manibus lingue. **N**ā
 loq̄ et docere in gr̄m cō-
 det: tacere et audire
 discipulo cōuenit. **E**t idē
 si qua r̄q̄rēta sūt: a p̄oe
 cū omni hūiltate et sū-
 iectioe r̄uēcie r̄q̄rant.
Scurrilitates uero uel

verba otiosa et risu mo-
uena: etna clausura
i omnibus locis dampna-
mus: et ad tale eloqui
disciplinam aperire os no
mittimus. *xxxix*

De humilitate xxxix

Qlamat nobis
diuina scriptura
freres dices. Omnis qui se
exaltat humiliabitur: et qui
se humiliat exaltabitur. Cum
hec ergo dicit: ostendit
nobis omnem exaltationem
genus esse superbie: quod
se cauere propheta indicat
dices. Quis non est exal-
tatum cor meum: neque e-
lati sunt oculi mei. Ne-
que ambulavi in magnis:
neque in mirabilibus super

me. Sed quod: Si non humi-
liter sentiebam. sed exal-
taui animam meam: sicut
ablactatus super matrem
sua. ita retribuam i anima
mea. Unde freres si sumus
humilitatis volumus
culmine attingere: et ad
exaltationem illam celestem
ad quam per proutis uite hu-
mitatem ascendit uolu-
mus puenire uelociter.
actibus nostris ascendentes.
scala illa exigenda est. que
i somno iacob apparuit:
per quam descendentes et
ascendentes angeli monstrabatur.
Non aliud sine du-
bio descensus ille et ascen-
sus a nobis intelligitur: nisi
exaltatione descendere et hu-

76
tate ascēdit. **S**cala uero
ip̄a erecta nr̄a ē uita in
seculo: que hūiliato cor-
de a dño ēigit. ad celum.
laterā enī eiusdem scale:
dicimus nr̄m corp⁹ et
aīam. **I**n que laterā: di-
uisos grad⁹ hūilitatis
vel disciplīe euocano di-
uina ascendendo: inseru-

Dignus hūilita-
tis gradus est:
si timorē dei sibi ante o-
culo⁹ ponēs obliuionē
omnino fugiat: et sep̄
sit meor̄ oīm que p̄cep̄t.
deus: q̄lter dtempnēte⁹
deū. i gehēnā p̄ p̄ctis in-
adūt: et uitam etiā q̄
timētibz deū p̄parata est.
animo suo semp̄ i uol-

uat: et custodiēs se oī
hoīa a p̄ctis & uicijs: id
est cogitacionū. lingue.
odorū. manū. pe-
dū. uel uolūtatis. p̄pe:
sz et desidētia carnis āpu-
tāe festinet. **E**stimet se
homo de cel⁹ a deo sep̄ re-
p̄ia omni hoīa: et facta
sua oīm loco ab aspec-
tu diuinitatis uideri:
et ab angelis deo oīm
hoīa renūciā. **D**emo-
strat nobis hoc p̄ph̄a:
cū in cogitacionibz nr̄is
ita deū semp̄ p̄sentē of-
fēdit dīcēs. **D**erutans
corda et renes deus. **E**t
itē. **D**ñs nouit cogita-
ciones hoīm. **E**t itē di-
cat. **I**ntellexisti cogita-

tiones meas a longe:
et quia cogitatio hominis
confitebitur tibi. **N**am ut
solluat^r sit circa cogita-
tiones suas pulsas: dicit
semp utilis frater in cor-
de suo. **T**unc est in acu-
lat^r coram eo: si obser-
uaues me ab iniquitate
mea. **V**oluntate uero pro-
pam ita facere prohibe-
ni: cum dicit scriptura no-
bis. **E**t a uoluntatibus
tuis auertere. **E**t ite ro-
gamus diuinum in oratione:
ut fiat uoluntas eius in
nobis. **D**ocemur ergo
merito. non facere uolunta-
te nostram: cum cauemus
illud quod dicit sancta scrip-
tura. **S**unt uie que ui-

detur hominibus iuste: quoniam finis
usque ad profundum inferni
demergit. **E**t cum ite caue-
mus illud quod de negli-
gentibus dictum est. **C**or-
rupti sunt et abhominabi-
les facti sunt in uolunta-
tibus suis. **I**n desideriis ue-
ro carnis ita nobis deum cre-
damus semper esse presentem:
cum dicit propheta domino. **A**nte
te est omne desiderium meum. **C**a-
uendum ergo ideo malum de-
siderium: quia mors secus
introitu delectationis
posita est. **U**nde scriptura
precepit dicens. **P**ost con-
cupiscencias tuas non e-
as. **E**rgo si oculi domini spe-
culantur bonos et ma-
los: et dominus de celo semper

respiciat super filios hominum.
ut uideat si est intelligens
aut reuerens deum: et si ab
angelis nobis deputatis co-
tidie domino factori nostro o-
pera nostra nuntiant. conue-
dum est ergo omni homi-
nibus. sicut dicit in psalmo
propheta. ne nos declinantes
in malum et inutiles factos
aliquis homo aspiciat deus:
et precando nobis in hoc
tempore. quod pius est. et expec-
tat nos uerti in melius.
dicat nobis in futuro. Hec
fecisti et tacui.

Secundus gradus humilitatis
gradus est: si propter
quod non amans uoluntatem.
desideria sua non delectetur im-
plere: sed uocem illam domini

factis imitetur dicentis.
Non ueni facere uoluntatem
meam. sed uoluntatem eius qui
misit me. Item dicit scriptu-
ra. Voluptas habet pe-
niam: et necessitas parit
conuersionem.

Tercius gradus humilitatis
gradus est: ut quis
pro dei amore omni obe-
dientia se subdat maiori:
imitans dominum de quo dicit
apostolus. factus obedientis
patri usque ad mortem.

Quartus gradus
humilitatis est: si
in ipsa obedientia duris
et contrariis rebus. uel
etiam quibuslibet irrogatis
iniurijs tacita conscien-
tia amplectatur. et susti-

uēs nō lassescat uel di-
cedat: dicente sc̄pt̄ia.
Qui p̄seuerauit usq̄
in finē: hic saluus erit.
Itē. Confortet̄ cor tuū:
et sustine dñm. Et ostē-
des fidelem pro dño u-
niūsa etiā contrāia su-
tine debere: dicit etiā ex
p̄sona sufferentiū. **M**-
ter te morte afficiūto
ta die: estimati sumus
ut oues occisionis. Et
securi de spe retribu-
onis diuine: subsequū-
t̄ gaudentes et dicente.
S in hys omnibz su-
p̄amus. p̄pter eū q̄ di-
lexit nos. Et ut̄ alio lo-
co sc̄pt̄ia. **A**basti nos
m̄q̄t deus: igne nos ex-

aminasti. sicut igne exami-
nat̄ argētū. **I**nduxisti nos
ī laqueū: posuisti tribula-
tōes in dorso nro. Et ut
ostēdat sū p̄ore debē nos
esse: subsequē dicit. **I**mpo-
sisti hoīes sup̄ capita
nra. **S**ed et p̄ceptū dñi
ī adiūsis et in iniurijs p̄
paciētia adimplētes: q̄ per-
cussi in maxillā p̄bent
et alia: auferenti tuā cam.
dimittūt et palliū: āga-
riati miliario. uadiunt
et duo: cū paulo ap̄to.
falsos fr̄es sustinet: et
p̄secutionē sustinet: et
maledicētes se b̄ndicūt.
Quintus hūlita-
tis ḡdus ē: si oīs
cogitationes malas.

cordi suo aduenientes,
uel mala a se absconde
comissa. p hūilē cōfesi-
onē. abbati n̄ claue-
rit suo. Hortans nos
de hac re scriptura dicit.

Reuelata dño uia tua:
et sp̄ea in eū. Et itē dicit.
Cōfitemi dño qm̄ bo?
qm̄ ī seculū mīa ei? Et
itē p̄ph̄a. Delictū meū
agnitū tibi feci: et iusti-
cias meas nō operui.
Dixi p̄nūciabo adūsū
me iusticias mea dño.
et tu remisisti impietate
cord̄ mei.

Sextus hūilitati
gradus ē: si om̄i
uilitate ul' extremitate
stentus sit mōchus: et

ad om̄ia que sibi iūgu-
t. uelud oparū malū
et indignū se iudicet:
dices cū p̄ph̄a. Ad nich-
lū redactus sū et nesciui:
ut iūmetū factus sū ap-
ut te: et ego semp̄ tecū.

Septimus hūili-
tatis grad⁹ est:
si om̄ibz se inferiore et u-
liore nō solū sua lingua
p̄nūciat: sed itino cor-
dis credat affectu: hūi-
lians se. et dices cū p̄ph̄a.
Ego autē sū iūnis et nō
hō. obp̄bium hoīm et
abieccio pleb. exaltatū
sū et hūiliatus et cōfu-
sus. Et itē. Bonū m̄ qd̄
hūiliasti me: ut discā
mādata tua.

Ostentus hūilitatis gradus est: si nichil agat mōchus n̄ qđ cōmūnis mōstere regula v̄l maiorū cohortantur exēpla.

Huius hūilitatis gradus est: si lingua ad loquēdū p̄hibeat mōchus: et tacitūtatē habēs usq; ad interrogaciōs nō loquat̄. mōstrante sc̄ptūa. qđ ī multiloqō n̄ effugietur p̄ctm: et qđ uir linguosus n̄ diget sup̄ tram.

Ostentus hūilitatis gradus est: si nō sit facilis ac p̄ntus in risu: qđ sc̄ptū est. Stultus in risu exaltat uocē suā.

Uterimus hūilitatis gradus ē: si cū loq̄t mōchus leniter et sine risu: hūilit̄ cū ḡuitate. et pauca ūba et rationabilia loq̄t. et nō sit clamorosus ī uocē: sic sc̄ptū ē. Sapies ūb̄ inotelat paucas.

Uterimus hūilitatis gradus ē: si nō solū corde mōchus. s; etiā corpe hūilitatē uidētib; se semp̄ indicet: id ē in orpe. in oratorio. ī mōstrio. ī orto. in uia. ī agro. uel ubi cūq; sedens. ābulās. uel stans. inclinato sit se p̄ capite. defixis in terrā aspectibus: reū se oī hoīa de p̄ctis suis existimās. iā

se tremēdo iudicio dei p̄
setāi estimet. dicens sep̄ ul
lud qđ publicanus ille
euāgelicus fixis in terram
ocul' dixit. Dñe n̄ dign'^{sum}
ego peccator leuare oculos
meos ad celū. Et iterū cū
pp̄ha. Inuastus sū & hu
miliat' sū usquequaq̄.
Ergo hys oib; hūilitatis
gradib; ascēdis. mōchu'
mox ad karitatē dei p̄ueni
et illā p̄fectam. q̄ foras
mittit timōre: p̄ q̄s uniuersa
q̄ p̄us n̄ sine formidie ob
seruabat. absq; ullo la
bore uelud naturaliter
ex consuetudie incipiet cus
todie: nō iā timōre gehē
ne. s; amōre xp̄i & consue
tudine ip̄a bona: & delect

99
tacōe uirtutū: que dñs iā
i op̄atio suo mūdo a uicijs
et peccatis. sp̄u sc̄o di g
nabit' demonstrāe. **De officijs di
psalmi dicēdi & notu** iuris in
noctibus

Hic dicitur tpe idē
a kalēdis nouē
b'is usq; in pascha iuxta
cōsuetudinē rationis oc
tana hora noctis surge
dū ē: ut modice āphus
de media nocte pauset.
et iā digesti surgāt. Nō
uēo r̄stat post uigilia:
a fr̄ibus q̄ psalterij uel
lectionū aliqđ indiget
meditationi i seruiat.
A pascha autē usq; ad
supradictas kalendas
nouēb'is sic tēpet' hora
uigiliarū agenda: ut

primum inuallo q.
fr̄es ad necessaria natūe
creāt custodito. mox
matutini q̄ in ap̄ietelu
ce agēdi s̄t subsequāt.

Quinti psalmi dicitur s̄t hoc

Hemus t̄ius hoīs.
tempe p̄millo
in p̄mis iusu. deus i ad
uitorū meū intēde. dñe
ad adiuuād me festina:
i secūdo ter dicit dñe
labia mea ap̄ies. & os
meū ānūciab̄ laudem
tūā. Tū subūgēdus ē
tercius psalmus et gl̄a.
Post hūc psalmus no
nagesimus quartus
cū antiphona. aut cer
te decantādus. Inde seq̄
tur ābrofianū: demite

sex psalmi cū ātiph̄is. Qu
bus dicitur: dicto iusu. bñ
dicat abbas: et sedētib̄
om̄ibz i sc̄anis legat̄ uia
sum a fr̄ibus i co dice sup
analogū tres lōnes: it̄
q̄s tā respō loīa canatur.
Post terciā uero lōne. q̄
cantat dicat gl̄am. Qu
dū inapit cantor dicit:
mox omnes de sedilib̄
suis surgant. ob honoīes
et r̄uenciā sc̄e ciuitatis.
Vodices autē legat̄ in u
gulystam uetis testam̄
ti q̄ noui. diuine auctoi
tatis: sed et expoliationes
earū. q̄ a nominatiss̄is
doctorū orthodoxis catho
licis p̄ribz f̄c̄e sūt. Post
has uero tres lōnes cum

80
rñsorys suis. sequit̄ r̄liq̄
sex psalmi cū alleluia ca-
nēdi. Post hos lectio apō-
toli sequat̄ ex corde r̄ntā-
da: et ūsus: et supplicā-
o letanie id ē kyrielesō:
et sic finiāt̄ uigilie noct-
ne. *Qualiter estatis tpe
agatur nocturna laus.*

H Pascha autē usq̄
ad kalendas no-
uēb's omīs ut sup̄ dictū
ē psalmodie quātitas
teneat̄: excepto qđ l̄cone
ī codice p̄pter breuitatē
noctū minime legatur:
sed p̄ ip̄is t̄bus lectio-
bz una de uetēi testam̄to
nēcoriter dicat̄. Quā
breue r̄spōsoriū subsequē-
t̄: et r̄liqua omnia ut

dictū est impleant̄: id ē
ut nūq̄ minus a duo-
decā psalmozū quātita-
te ad uigilias noctnas
dicant̄: exceptis tercio &
nonagesiō quarto psal-
mo. *Quē d̄cis dieb' uigi-
e*

Dominico die agat̄.
tēperius surga-
t̄ ad uigilias: In quibus
uigilyt̄ teneatur men-
sura: id ē modulatis
ut sup̄ disposuimus
sex psalmis et ūsu: re-
sidentibus cunctis dis-
posite et p̄ ordinē in l̄b-
sellis legant̄ in codice
ut sup̄ diximus quatuor
lectiones cū r̄spōsoriū
suis: ubi t̄ntū in q̄rto
r̄spōsorio dicatur a cā-

tante gl'a. **Q**uia dñi in-
cipit: mox om̄s cū r'e-
reua surgāt. **P**ost q̄s
l'ones: sequatur ex or-
die aly sex psalmi cū ā-
tiphonis sicut āteiores
et ūsu. **P**ost q̄s iterū le-
gāt' alye q̄tuor l'ones
cū respōsorys suis: or-
dine quo supra. **P**ost
q̄s iterū dicatur tria cā-
tica de p̄phetis: q̄ insti-
tuit abbas. **Q**ue cāti-
ca cū alleluia psallāt'.
Dicto autē ūsu. et b̄ndi-
cente abbate. legatur a-
lye quatuor l'ones de no-
uo testamēto ordie quo
supra. **P**ost quartū at
respōsorū incipiat ab-
bas ymnū. te deū lauda-

mus. **Q**uo p̄dicto: leḡt
abbas l'one de euāgelio:
cū honore et tremore. stati-
bz omnibz. **Q**uia plecta:
rspondant om̄s amen.
Et subsequē mox abbas
ymnū: te decet laus. **E**t
data b̄ndictioe incipiat
matutinos. **Q**' ordo in-
gularū oī tpe tā estatis
qm̄ hyemis eq̄luter ī die
dominico teneat: n̄ for-
te qđ absit tardius sur-
gāt: et aliqd de l'onibz
breuiandī ē aut respōso-
rys. **N**ō tamē oīno ca-
ueat' ne p̄ueiat. **Q**đ si cō-
tigit: digne inde satisf-
faciat deo in oratorio. p̄
cui' euenit neglectū. **Q**ut'
matutinorū sollempnitas agt.

In matutinis dñico die
 in p̄mis dicat̄ sexagesim⁹
 sextus psalmus sine an-
 tiphona in directū. Post
 quē dicat̄ quinquagesim⁹
 cū alleluia. Post quē di-
 cat̄ centesimus septimus
 decimus. et sexagesimus
 secundus. Inde benedictio
 et laudes: sc̄o una de apo-
 calypsi. ex corde: r̄sp̄oso-
 riu. abrosianū. uisus. cā-
 ticū de eūagelio. letania:
 et cōpletū est. **Qualiter**
p̄uatis dieb; matuti agā.

Diebus autē p̄uatis
 matutinoꝝ sol-
 lepnitas ita agat̄: id ē
 sexagesimus sextus psal-
 mus dicat̄ sine antiph-
 ona subtrahedo modice

sic dñica: ut omnes oc-
 currat ad quinquagesimū.
 q̄ cū antiphona dicat̄.
 Post quē alij duo psal-
 mi dicantur secundū cō-
 suetudinē: id ē secūda fe-
 ria quinquagesim⁹ et tricesim⁹
 quintus. Tercia feia: qua-
 dragagesim⁹ secundus.
 et quinquagesim⁹ sex-
 tus. Quarta feia: sexage-
 sim⁹ tertius et sexage-
 sim⁹ quartus. Quinta
 feia: octogesima septima.
 Sexta feia: septuagesim⁹
 quintus. et nonagesim⁹
 primus. Sabbato autē:
 centesimus quadrage-
 sim⁹ secundus. et cāti-
 cū deuteronomij: qd̄ di-
 uidat̄ in duas glorias.

Nā ceteris diebus cāticū
vnu quōq; die suo exp
hetis sic p̄allit ecclia ro
mana dicat. Post hec
sc̄ptur laudes. deinde lco
vna apli m̄coriter ca
tanda: r̄ sp̄osorū ābro
sianū. iūsus. cāticū de e
cūagelio. letania et cō
plet. **I**ta ne agēta m̄
tutina ul' vesptina. nō
tūseat aliqūdo. n̄ i vlti
mo ordine oratio dñi
ca oib; audietib; dicat
a p̄ore p̄pter scandalorū
spinas: que oriri solēt.
vt cōuenti p̄ ip̄ius ora
cionis sponsione q̄ dic
ūt dimitte nob̄ debita
nra. sic r̄ nos dimitti?
debitorib; nris p̄gēt se

abhuiusmodi uiao. Ceteris
v̄co agēd. vltia pars eius
oracionis dicat. vt ab
oib; respōdeat. **S**ubica
nos a malo. **Qualiter**

In sc̄orū nataliciū iugl. agē

In sc̄orū v̄co festitatib; ul'
oib; sollempnitatibus
sic diximus dōico die agē
dū ita agat: excepto qd
psalmi aut ātrophone ul'
lōnes ad ip̄m die ptine
tes dicant. **M**odus aut
sup̄ sc̄ptis teneat. **Q**

tēporibus Alleluia dica

Sancto pascha t.

Vsq; ad penteco
sten sine itermussioe dica
t alleluia: tā in psalmi
qm̄ i respōsorib;. **A** pen
tecto ste aut usq; ad caput

quadragiesimae omnibus noctibus cum sex posterioribus psalmis tantum ad nocturnos dicat. **U**ni vero dominica. extra quadragesima. cantica. matutina. prima. tertia. sexta. nona. cum alleluia dicatur. **V**espera vero cum antiphona. Responsoria vero nunquam dicantur cum alleluia. nisi a pascha usque ad penthecosten.

Quatuor divina opera per die
Utaut enim agant.
 propheta. **S**epaies in die laudem dixit. **S**ep-
 tenarius sacratus mune-
 raria nobis sic implebit: si
 matutino. prima. tertia. sexta
 nona. vespere. completorioque
 tempore nostre servitutis officia
 persolvamus: quia de his

horis dicit propheta. **S**ep-
 ties in die laudem dixit ti-
 ba. de vigiliis nocturnis
 vero ipse propheta ait. **M**edia
 nocte surgebam ad confiten-
 dum tibi. Ergo his temporibus refe-
 ramus laudes creatori
 nostro. super iudicia iustitia-
 e sue. id est matutinis. prima.
 tertia. sexta. nona. vespere. co-
 pletorio: et nocte surgebam
 ad confitendum ei. **Conti-**

psalmi per easdem horas dicendi
Ubi de nocturnis vel matu-
 tutinis digestimus or-
 dinem psalmodie: nunc
 de sequentibus horis vite-
 ramus. **P**rima hora di-
 cat psalmi tres singu-
 lati: et non sub una gloria.
Hymnus eiusdem hodie.

post usum. deus in adiuto-
rium meum intende: au-
tem incipiat. **P**ro
expletione trium psalm-
orum recitetur litaniam una: us-
sus. et kyrieleyson: et mi-
serere sit. **T**ercia uero. sex.
et nona. ite eo ordine ce-
lebrat oratio: id est usus:
hymni eorum horarum:
tertius psalmi. lectio. usus:
kyrieleyson: et misere sit.
Si maior congregatio
fuerit: cum antiphonis
Si uero minor: in dicitur
tunc psallant. **V**espertina
autem sinaxis: quatuor ps-
almus cum antiphonis
terminet. **P**ost quos p-
salmos. lectio recitanda
est. **I**nde responsorium a-

~

brolianum. usus: cantum.
de euangelio. letania et
oratio dominica: et fiat mi-
serere. **C**ompletorium autem tunc
psalmorum dictione ter-
minetur. **Q**ui psalmi di-
rectanei sine antiphonam
dicendi sunt. **P**ost quos
hymnus eiusdem horae:
lectio una: uersus. kyri-
eleyson. benedictio: et mi-
serere fiant.

**Quo ordine
psalmi dicendi sunt**

In primis tempore diurnis
horis dicatur usus. deus
in adiutorium meum intende &
gloria: inde primus uersus
eiusdem horae. **D**einde prima
hora. dominica: dicenda qua-
tuor capitula psalmi
centesimi octauum decimum

Reliquis uero horis id est
 tertia. sexta. nona. tria
 capitula superscripti psal-
 mi centesimi octauo de-
 cimo dicantur. **A**d primas
 autem secunde feie. dicantur
 tres psalmi. id est primus
 et secundus. et sextus. **E**t
 ita per singulos dies ad pri-
 mam usque ad dominica por-
 dione terni psalmi. usque
 ad nonum decimum psalmi-
 um. ita sane. ut nonus psal-
 mus et septimus de-
 cimus. diuidantur in bin-
 gias. **E**t sic fiat. ut ad
 uigilias dominica sepe a ui-
 cesimo incipiat. **A**d tertia
 uero. sexta et nona secunde
 feie. noue capitula que
 residua sunt de centesimo oc-

tauo decimo psalmo.
 ipsa terna per eadem ho-
 ras dicantur. **E**xp̄elo igitur
 psalmo centesimo octa-
 uo decimo duobus diebus
 id est dominica. et secunda feia.
 tertia feia. iam ad tertia. sex-
 ta. uel nona tui psalmi
 psallantur. a centesimo no-
 no decimo. usque ad cete-
 simum uicesimum septimum
 psalmi noue. **Q**uique
 psalmi sepe usque ad domi-
 ca per eadem horas ita se re-
 petantur. minorum nichil
 omnium lectionum uel
 usum dispositione uni-
 formi cunctis diebus ser-
 uata. et ita scilicet ut se-
 pe dominica a centesimo octa-
 uo decimo incipiat. **V**espa

autē: cotidie quatuor psal-
morum modulatione ca-
nat. Qui psalmi capi-
ant a ceteresimo nono usque
ad ceteresimum quodagesimum
septimum. exceptis hijs qui
in diuisis horis ex eis seque-
trantur: id est a ceteresimo.
septimo decimo. usque ad
ceteresimum uicesimum sep-
timum: et ceteresimo trigesimo
tercio. et ceteresimo quodage-
simo secundo. Reliqui omnes:
in uespera dicendi sunt. Et
quia minus ueniunt tres
psalmi: ideo diuidendi sunt.
qui in numero super scripto for-
tiores ueniunt id est cete-
sesimus trigesimus octauus
et ceteresimus quodagesimus
tertius: et ceteresimus quodra-

gesimus quartus. Ceteresi-
mus uero sextus decimus
quasi prius est: cum ceteresimo
quinto decimo coniungat. Di-
gesto ergo ordine psalmi-
orum uesperinarum: reliqui id
est lectiones responsoria pri-
marius uel cantica sic super tax-
auimus impleant. Ad comple-
torum autem: id est psalmi
repetantur cotidie. id est quatuor-
nonagesimus et ceteresi-
gesimus tertius. Disposi-
to ordine psalmodie di-
urne: reliqui omnes psalmi
qui supersunt equaliter diui-
dantur in septem nocturnis uigilijs
partiendo scilicet qui
inter eos pluriores sunt
psalmi: et duodecim per unam
quasi constituantur noctem.

Hoc papue comonētes:
ut si cui forte h. distūcio
psalmoꝝ displicuerit. or-
dinet si melius alit iudi-
cauerit: dū omnimodū id
adtrudat. ut oī eb dōra p-
salteū ex itegro numero
cētū quinquēta psalmoꝝ
psallat. et dūico die sep-
a capite ipetat ad uigili-
as: qā nimis iars deuoa-
onis sue seruiciū ostēdūt
mōchi. q̄ mūnis psalterio
cū cātias d̄suetudinarij.
p̄ septimāe cūlū psallūt.
dū legamus scōs p̄res nō-
tros unō die strēnue i ple-
uisse. qd̄ nos tepidi uti-
nā septimana iūtegra
psoluamus. ❧❧❧

De disciplina psallendi.

84
Ubiq; credimus
diuina esse p̄sen-
cia: et oculos dñi i omni
loco speculāi bonos et ma-
los: maxime tamē hoc
sine aliq̄ dubitatione
credamus. cū ad opus
diuinū assistimus. Ideo
semp̄ m̄cores sumus. qd̄
ait p̄ph̄a. Seruite dño
i timore. Et iterū. Psalli-
te sapiēter. Et in conspectu
angelorū psallā tibi.
Ergo cōsistimus q̄lit̄ op-
teat nos i cōspectu diui-
tatis et āgelorū esse: et sic
stemus ad psallendū. ut
mens n̄ra cōcordet uoca-
n̄re. *De reuēcia oraciōis.*

Si autē hōibus potē-
tibus volumus

aliq̄ suggerere. nō p̄sumim̄
n̄ cū hūilitate et r̄uēna
a. q̄nto maḡ d̄no deo
vniūsoꝝ cū oī hūilita
te & p̄uitatis deuocōe
supplicandū ē. Et nō
in multiloq̄o: s̄ i p̄u
tate cord̄. et compūctōe
lac̄marū nos exaudiri
facimus. Et ideo breuis
debet eē & p̄ua oratio: n̄
forte affectu in p̄iācio
nis diuine gr̄e p̄tendat.
In conuētū tanīe oīno
breuietur oratio: et fac
to signo a p̄ore. oīs
p̄ter surgat. **De decanū**
I maior mōstij.
fuit cōgrega
o. eligat̄ de ip̄is fr̄es bo
ni testimonij et sancte

cōsolationis et cōstitua
tur decanū: q̄ sollicitudi
nē gerat sup decanias su
as in omnia secūdū mā
data dei et p̄cepta abbi
sui. **Q̄** decanū tales eligā
t̄: in q̄bus securus abbs
p̄at om̄ia sua. Et n̄ eli
gant̄ p̄ ordinē: sed secū
dū uite uic̄tū et sapiēcie
doctr̄a. Nō si q̄s ex eis for
te aliq̄ inflatus supbia
r̄ptus fuerit r̄phensibilis:
corruptus semel et iterū.
Atq̄ tertio si emēdāe no
luerit. deiciat̄: et alter q̄
dignus ē succedat. Et de
p̄posito eadē cōstituimus.
Quomō dormiāt mōh.
Singuli p̄ singula
lecta dormiant.

Lectisternia pro modo co-
 :nisationis secundum dispo-
 sitione abbatis sui accipi-
 ant. **S**i potest fieri: omnes
 in unum locum dormiant. **S**i
 autem multitudo non sint:
 deum aut uicini: cum sei-
 oribus suis. qui super eos sol-
 liciti sunt pausent. **C**ade-
 la uigiliter in eadem cella ar-
 deat usque mane. **F**estini dor-
 miant. et cincti cingulis
 aut funibus: et cultellos
 ad latus non habeant dum
 dormiunt. ne forte per som-
 num uulnerent dormientes.
Et ut parati sint nichil
 semper. et facto signo absque
 mora surgentes. festinet
 se in uice peruenire ad opus
 dei: cum omni tantum grauitate

et modestia. **A**d olesten-
 ciores fratres uix se non ha-
 beat lecta: sed permixti cum
 senioribus. **S**urgentes ue-
 ro ad opus dei in uice se
 moderate cohortentur: pro-
 pter somnolentorum excusa-
 tiones. **D**e excusatione. **D**e
Si quis frater contumaci-
 max adit iobe-
 dies. aut superbus. aut
 murmurans. uel in aliquo
 contrarius existens sancti regu-
 le. et preceptis seniorum suo-
 rum contemptor scriptus fue-
 rit: hic secundum dominum patrum pre-
 ceptum admoneatur semel
 et secundo. secreto a seniori-
 bus suis. **S**i non emendauerit:
 obiurgetur publice coram
 omibus. **S**i uero neque

sic correxit: si intelligit q̄
uis pena sit. excommunicati
onem subiaceat. Si au
tē improbus ē: iudicē
corpali subdat. **Quis de
bz ēē mod⁹ excommunicatiōis.**

Sicut dū modū
culpe: et excom
municatiōis ul' discipli
ne debet extendi mēsurā.
Quā culpā modus: in
abbatis p̄cedat arbitrio.
Si quis tamen frater in le
uioribz culpis inuenitur:
a mense p̄cipiāde p̄ue
t. Priuati autē a mēse
conforio. ista ēit ratio: ut
in oratorio psalmū aut
ātiphoniā. nō imponat.
neq̄ lectionē r̄tatet. usq̄
ad satisfactiōē. Refet

tionē autē ab ip̄o fratrū
r̄fectionē solus accipiat:
ut si uerbi gr̄a fr̄es r̄fia
uunt sexta hōā. ille fr̄ no
na. Si fr̄es nona. ille ue
pa. usq̄ dū satisfactiōē
cōg. r̄ua ueniā cōse
q̄tur. **De quoribz culpi.**

Si autē frater q̄ graui
oris culpe noxa tenet: sus
p̄dat a mēsa simul et ab
oratorio. Nullus ei fratz
i ullo iungatur conforio:
neq̄ i colloq̄o. Dolus sit
ad opus sibi inuictū. p̄
sistēs in penitencie luctu:
sc̄es illā terribilē apli se
tēciā dicētis. traditū hui
modi hominē sathane
iuitentum carnis. ut sp̄s
saluus sit in die dñi.

Cibi autē refectioñe solū
 p̄cipiat: mēsiā ul' hoā
 qua p̄uenit ei abbas
 competere. Nec a quoq̄
 b̄ndicat̄ transeunte: nec
 abus q̄ ei dat̄. **De hys q̄
 sine p̄cepto uigūt se excat̄.**

Si q̄s frater p̄sup̄
 scit sine iustione
 abbatis fr̄i excomūicato.
 quolibz modo se uigē. a
 loq̄ cū eo. ul' mādatū ei
 digē: simulē sorciat̄ exco
 mūicacionis iudicam.

**Quiter sollicitus sit abbs
 circa excomūicatos.**

Qui sollicitudie
 curam gerat ab
 bas circa delinquētes fr̄s.
 q̄a n̄ opus sanis medi
 cis. sed male habētibz

Et ideo uti debz oimodo
 ut sapiens medicus. in
 mitte q̄si occultos cōso
 lutores. sēp̄ctas. idē se
 mores sapiētes fr̄s. q̄ q̄
 si secrete cōsolent̄ frat̄e
 fluctuātē: et prouocet
 eū ad hūilitatis sati
 factioñe. et cōsolent̄ eū.
 ne habundanciā t̄sti
 cia absorbeat: sed sic
 ait ap̄lus cōfirmet̄ i eo
 karitas et oretur pro eo
 ab omnibus. **M**agno
 p̄e enī debz sollicitudinē
 gerē abbas et omnia sa
 gacitate et industria cura
 re: ne aliq̄ de quibz sibi
 creditis p̄dat. Nouit eū
 se infirmariū curā susce
 pisse auumarū. n̄ super

lege Senipedas

Senes laculo uii

facie senectutis

uicinis

sanas tyrānū. et me-
tuat pphete cōminacōs
p quem dicit d's. Qd
crassū uidebatis assue-
batis: et qd debile erat
picebatis. Et pastoris
boni pūi mutetur exē-
plū: q' relictis nonaği-
ta nouē ouibus in mō-
tibus. abijt unā ouē q'
errauēat querē. Quis
infirmitati mitātū cōpa-
sus est: ut eā in sacis hu-
meis suis dignāctur in-
ponē: et r'portāe ad
grege. *De hys q' sepiū
correpti nō emēdauerūt.*

Si quis frater frater
ter correptus.
pro qualibz culpa. si e-
ciā ex cōmūicatus non

emēdauēit: acior ei ac-
cedat correptio. id ē ut li-
berū iudicia in eū pcedat.
Qd si nec ita correxerūt:
aut forte qd absit i sup-
biā elatus. etiā defendere
uoluerit opa sua: tūc ab-
bas faciat qd sapiēs me-
dicus. In exhibuit fomicē-
ta: si ungeta adhortaa-
onū: si medicamina di-
uinarū sc'pturarū: si ad-
ultinū uisionē ex cōmū-
nicacionis. uel plagas
ūgarū: et iā si uiderit nich-
il suā pualere idustam.
adhibeat etiā qd manū
ē suā et oīum fratru p co-
oracionē: ut dñs q' oīa
potest. opet salutē arta
infirmū fratre. Qd si nō

isto modo sanatus fuerit.
 tunc in abbas utat ferro
 ablationis: ut ait aplos.
 Auferte malum ex vobis
 Et iterum. Infidelis si dis-
 cedit discedat: ne una o-
 vis morbida omnem gre-
 gem contaminet. *Si debeant
 iterum recipi fratres exeuntes
 de monasterio.*

Fratres qui pro uicio
 egreditur aut pi-
 cat de monasterio. si ruti
 voluerit. spondeat prius
 omnem emendationem uicij
 pro quo egressus est: et
 sic multo gradu capi-
 atur: ut ex hoc eius hu-
 militas probetur. Quod si de-
 nuo exierit: usque tunc ita
 recipiat. Jam uero postea

℥

sciat omnem sibi rursus
 aditum denegari. *De pue-
 ri minoris etate quam corrip-
 i.*

Quius etas uel aet.
 intellectus proprias
 debet habere meas. Ideo
 quod quocumque pueri uel ado-
 lescentes etate. aut qui
 minus intelligere possunt.
 quanta pena sit excommu-
 nicationis: hi tales dum
 delinquit aut ieiunijs
 nimis affligat: aut
 acris uerbis coercantur.
 ut sanentur. *De cellario
 monasterij qualis sit.*

Cellarius uero
 monasterij eligatur de
 congregatione: sapiens: in-
 tuis moribus: sobrius: ni-
 mitum etas: non elatus:

nō turbulentus: nō iu-
riofus: nō tardus: nō p-
digus: sed timēs deū:
q̄ oī congregatiōi sit sicut
pater. **C**urā gerat de oī-
bus. **S**ine uisioē ab-
batis nichil faciat. **Q**u-
ibet̄ custodiat. **F**rēs
nō cōstitet. **S**i q̄s aut̄
frater ab eo forte aliqd̄
irrationabiliter pos-
tulat: nō spernēdo eū cō-
stitet: s̄ rationabiliter
cū hūilitate male petē-
ti denegat. **A**nimā su-
ā custodiat: mēor sep̄
illius apostolica. quia
q̄ bene ministravit gōū
bonū sibi acquirit. **I**nf-
morū. infantū. hospi-
tū. paup̄m̄q̄ cū omni

sollitudīe curā gerat:
sciēs siue dubio q̄a p̄ hy-
om̄ibus. ī die iudicij ra-
cōnē rōditus est. **V**ia
vasa mōstery cūctāq̄
substantiā: ac si altaris
uasa sacra respiciat.
Nichil dicat negligē-
dū. **N**eq̄ auaricie stude-
at: neq̄ prodigus sit.
aut stirpator substantie
mōstery: sed oīa mēsu-
rate faciat. et secūdū uī-
sionē abbatis. **H**ūilita-
tē ante oīa habeat. **E**t
cū substantia nō ē que
tribuetur. sermo r̄pon-
sionis porrigat̄ bonū.
ut scriptum ē. **S**ermo to-
nus: sup̄ datū optimū.
Omnia que ei iūxerit

abbas: ip̄a habeat s̄o
 cura sua. **A**q̄bus eū p̄
 hibueit: n̄ p̄sumat. fra
 t̄ibus cōstitutā s̄uonā
 sine aliquo t̄ypo ul' mo
 ra offerat. ut n̄ sc̄dali
 zetur: in eōr̄ diuini elo
 q̄ij q̄d m̄eatur q̄ sc̄dali
 zauerit unū de p̄sultū.
Si cōgregatio maior
 fuerit. solacia ei dēt. a q̄
 bz adiutis. et ip̄e equo
 animo īpleat officiu
 sibi dimissū. Hoīs cōpe
 t̄itibz dētur q̄ danda sūt.
 et petant̄ q̄ petēda sūt.
 ut n̄ eō p̄t̄ibet̄ neq̄ dēt̄
 tet̄ in domo dei. **De fer
 rariētis ul' rebz mōst̄ery.**
Sbstācia mōst̄e
 ry ī ferrariētis. l'

vestibz seu q̄bus subz r̄bz
 prouideat abb̄s fr̄es. de
 quorū uita et moribz
 securus sit: et eis singu
 la ut utile iudicauerit.
 cōsignet custodiēda atq̄
 recolligēda. **E**x q̄bz abb̄s
 breuē teneat: ut dū sibi
 in ip̄a ass̄i gnata fr̄es
 in ass̄i succedūt: sciat
 q̄d dat aut q̄d rapit. **S**i
 q̄s autē sordide aut neg
 ligeter res mōst̄ery trac
 tauit: corripiat. **S**i
 enī d̄cauerit: discipline
 r̄gulai subiaceat. **S**i
 debeat̄ mōchy pp̄ū aliqd
Recipue habe.
 hoc uicū radia
 tus āputet̄ de mōst̄ery.
 ne q̄s p̄sumat aliqd da

re aut accipe sine iustio-
ne abbatis: neq; ali-
qd habere pprium. nul-
la oino re: neq; codice
neq; tabulas. neq; gra-
phum: sed nichil oino:
quippe qbus nec corpora
sua nec voluntates licet
habere in ppa potestate.
Omnia uero necessaria
a pre monasterii spectare:
nec qqua licet habere
qd abbas n detit aut
pmissit. **O**mniaq; sit
omnibus communia. ut
scriptum est: nec quisquam
suum aliqd ee dicat uel
psumat. **Q**uod si qsq; a
huic nequissimo uicio
dephesus fuerit delectat:
admonetur semel et

iterum. **S**i uero emendauerit:
correctioni subiacet.

Si omnes debeant equaliter
necessaria accipere.

Sicut scriptum est. **D**i-
uidebatur singu-
lis: prout cuius opus e-
rat. **U**bi uero dicimus ut p-
sonarum qd absit accep-
tio sit: s; infirmitatum co-
sideratio. **U**bi q minus i-
diget agat deo gratias:
et no contristetur. **Q**ui
uero plus indiget: hu-
iliter pro infirmitate. n
extollat pro misericordi-
a: et ita oia membra erunt
in pace. **A**n te oia. ne
inimuracionis malum
pro quacumq; causa. i ali-
quo qualicumq; uerbo ut

significacōe appareat. Ad
si dephensus fuerit q̄s: dis-
trictiori discipline subdat.

De septimanariis coque.

Habes sic sibi iuice ser-
uiat: ut nullu ex-
cuset a coque officio. nisi
aut egritudine. aut i causa
gravis utilitatis q̄s occu-
patus fuerit: q̄a exinde m-
ior merces acquirit. Inbe-
allibus aut parent sol-
lacia ut nō cum isticia h-
faciat: sed habeat omnes
solacia secundū congregatio-
nis modū. aut posicione
loa. Si maior congregatio
fuerit. cellerarius excuset a
coqua: ut si q̄ ut diximus
maiorib⁹ utilitatib⁹ occu-
pat. Ceteri uero sibi sibi hāi-

tate iuice seruiat. Egred-
surus de septimana: sabb-
to mūdicias faciat. In-
tea cū qb⁹ sibi frēs man⁹
aut pedes tergūt. lauet.
Pedes uero tā ip̄e q̄ egredit
qm̄ ille q̄ intratus ē. oib⁹
lauet. Vasa mūstery su-
mūda et sana cellerario r-
cōsinguet. C. cellerariu
itē intrati signet: ut sci-
at qd̄ dat. aut qd̄ recipit.
Septimanarij autē ante
vna hora r̄fectionis. acci-
piat sup̄ statutā anona
singulos biberes et pane:
ut hora r̄fectionis. sine in-
mūacōe. et graui labo-
seruiat fratrib⁹ suis. In
dieb⁹ autē sollempnib⁹: ut
q̄ ad missas sustineant.

Intrates et exeutes ebdō-
dary. i oratio mox ma-
tutius finitis dōna. om-
nū genibz puoluatur:
postulātes pro se orari.
Egrediētes autē de septia-
na: dicant hūc ūsū. **Be-**
nedictus es dñe deus: q̄
adiuuaſti me et gſolat⁹
es me. Quo dicto t̄cio:
accipiat b̄ndictiōz egre-
dies. Subſēq̄tur autē i-
grediēs et dicat. Ds̄ i ad-
uitorū meū iutēde: dñe
ad adiuuād me festina.
Et hoc idē t̄cio r̄petat⁹
ab omnibz. Et accepta
b̄ndicōe: ingrediatur.

De infirmis fratribus.

Infirmorū cura
ante oīa et super

omnia abhibēda ē: ut sūt
reuera x̄po. ita eis seruat⁹.
quia ip̄e dixit. **I**nfirmū
fui: et uisitastis me. **E**t
q̄d̄ uni fecistis **un** de hys
mīnis meis m̄ fecistis.
Ded et ip̄i infirmi p̄side-
rent i honore dei sibi seru-
ri: et n̄ supfluitate sua cō-
turbēt fr̄es suos seruīetes si-
bi. **Q**ui tamē paciēter
portandi sūt: q̄a de talibz
topiosior merces acq̄rit.
Ergo cura maxia sit ab-
bati: ne aliq̄z negligēcia
paciānt⁹. **Q**uibz fr̄atibus
infirmis. sit cella sup se
deputata: et seruator tim-
ens deū. et diligēs ac sol-
licitus. **B**alnearū vsus
infirmis quociēs expedit⁹.

offerat. **D**anus autē et maxie iuuenibz: tardiu concedat. **D**ed et carniū esus. infirmis oīno. debilibusq; p rparaciōe dcedat. **A**t ubi melioati fuerit: a carnibz more solito omnes abstineat. **C**ura autē maxia sit abbati. ne a cellerarijs aut seruitoribz negligat infirmū. q̄a ad ipm respicit qd qd a discipul delinqtur. **De senibus vel infantibus.**

Iacet ipa natua humana th̄at ad misericordiā in hys etatibus senū uidelicet et infantū: tamē et r̄gule auctoitas eis prospiciat. **C**ōsuet. sēp in eis ibecillitas: et

nullatenus eis distitio re- gule teneat in alimētis: sed sit in eis pia d̄sidāciō: et p̄ueiant horas canōi- cas. **De ebdomada iō lōre.**

Mensis fr̄m edenāū lectio desse n̄ debz. **N**ec fortuito casu q̄ arrip- ueit codicē lege audiat i- bi: sed lectus tota eb̄dāda: d̄nica ingrediatur. **E**ingē- dies post missas et ḡmū- niōnē petat ab oībus p se orāi. ut aūtat ab ipō d̄s sp̄m elaciōis: et dicat hic uersus in oratorio ter- cio ab oībz: ipō tamē in- cipiēte. **D**ne labia mea apies: et os meū anūcia- bit laudē tuā. **E**t sic accep- benedictiōe: ingrediatur

ad legendū. **D**ūmūq; si-
lentiū fiat ad mēsa: ut
nullus munitatio ul
vox nisi solus legētis i-
bi audiat. **Q**ue uero st
necessaria comedētibus.
et bibētibz: sic sibi iūice
mūstrent frēs ut nullus
idigeat petere aliqd. **S**i
qd tamē opus fuerit:
sonitu cuiuscūq; signi
potius q̄ uoce petatur.
Nec p̄sumat ibi aliquis
de ip̄a lectione aut aliū
de quibz referre ne detur
ocasio. nisi forte p̄or p
edificatiōe uoluerit ali-
qd breuit̄ dicē. **F**rater at
ebdōdarius accipiat uir-
tū p̄ulsq; incipiat legere.
p̄pter q̄mūionē sanctā:

et ne forte graue sit ei iem-
nūm sustinē. **P**ostea at:
cū coque ebdōdarius et ser-
uatoribus r̄ficiat. **F**rēs at
n̄ p̄ ordinē legant: sed q̄
edificent audientes. **D**e
mensura aborum.

Sufficē ardimus
ad r̄fectiōz cotia-
nā. tā sexte q̄ noue oībū
mēsi. **C**otta duo pulm-
taria pro diuisorū infirmi-
tatibz: ut forte q̄ ex uno
n̄ potuerit edere. ex alio re-
ficiatur. **E**rgo duo pul-
mētaria cotta. fratribz oī-
bz sufficiat. **E**t si fuerint
inde poua. aut nascēna
leguminū: addatur et
terciū. **P**anis libra una
p̄pensā. sufficiat in die:

siue una sit effectio. siue p̄n-
 dy et cene. Qd̄ si cenaturi
 sunt: de eadē libra t̄ia p̄sa
 celledario reseruet̄ r̄denda
 cenatiuis. Qd̄ si labor for-
 te factus fuerit maior: in
 arbitrio et potestate abbi
 eit: si expediat aliqd̄ au-
 gē. remota p̄ oibz̄ crapu-
 la. ut nūq̄; m̄ocho scri-
 piat indigeres: q̄a nich-
 il ita q̄trariū est oī xp̄ia-
 no quom̄o crapula: sicut
 ait dñs n̄r. Videte ne quē-
 t̄ corda v̄ra in crapula et
 ebrietate. Puēis uero m̄iori
 etate. nō eadē seruet̄ q̄nti-
 tas. sed minor q̄; maiori-
 bz̄: seruata ī oibz̄ p̄tat-
 e. Carnū q̄drupedū oī-
 no ab oibz̄ abstineat̄ co-

mestio: preter oīno debi-
 les et egrotos. **De mēsurā**
Uisquisq̄; potus.
Uisquisq̄; potus. **U**isquisq̄; potus.
 pp̄ū habz̄ donū ex
 deo: alius sic alius uero
 sic. Et ideo n̄ aliq̄ scrupu-
 lositate: a nob̄ mensura
 uictus aliorū p̄stituit. Ca-
 niē infirmorū d̄tictes in
 beatitudine: credimus e-
 minā uini p̄ singulos
 sufficē p̄ diē. Quis aut̄
 donat deus tolerancā ab-
 stinēcie: pp̄ā se habituros
 m̄cedē sciāt. Qd̄ si aut̄
 loca necessitas. aut labor
 aut ardor estatis āplius
 poposceit: in arbitrio p̄o-
 ris p̄sistat: q̄siderans in
 oibz̄ ne subrepat sacietas
 uel ebrietas. **Licet legam̄**

vinū mōchorū oīno n̄ ēē:
sed q̄a nr̄is tēpibus id mō
chis psuadēi nō potest. Et
salte ut hoc glenciam. ut
nō usq; ad sacietatē biba
sed paruis: q̄a vinū ap
tatare facit etiā sapiētes.
Ubi aut̄ necessitas expos
at. ut nec sup̄scripta mē
sua inueniri possit: sed
multo minus. aut ex toto
nichil: b̄ndicāt deū q̄ ibi
habitant: et nō inuuret
Hoc ante oīa admonē
tes: ut absq; inuiraōe
sint fr̄es. **Quibus horis
oportet reficere.**
Pascha usq; ad
p̄thecosten ad
sextā reficiāt fr̄es: et ad
serā cenēt. **A**p̄thecoste

autē tota estate si labores
agrorū n̄ habet mōchiāt
n̄ inuetas estatis nō ptur
bat: q̄rta et sexta feria ie
iunēt usq; ad nonā. Neli
q̄s dieb; ad sextā p̄adeāt.
Que p̄ady sexta si opa
in agris habuerit aut
n̄ minus estatis feruor fue
rit q̄tinuāda ēit: et i abb
tis sit p̄uidētia. Et sic
oīa tēpet atq; disponat:
q̄lter anime saluet. et qd
faciūt mōchi absq; ulla in
uiraōe faciāt. **A**bidib;
autē septēbris usq; ad ca
put q̄dragesimē ad nonā
semp reficiant. In q̄dra
gesima uēo usq; in paschā
ad uesp̄a reficiāt. In pa
tanie uesp̄a sic agatur:

ut lumine lucerne uideant
 at reficientes: sed luce ad
 huc dies oia consummet. **Et**
 et oī tpe sine cene sine rēfē-
 tionis hōa sic tēpēt: ut c
 cū luce fiant oia. **Et post**
completorium nemo loquat.

Omnī tēpe silētio
 debent studē nō
 chi: maxime tamē noctū
 horis. Et ideo oī tēpe si-
 ne ieiunij sine prandy: si tē-
 pus fuerit prandy. mox
 ut surrexerit a cena sedeāt
 oēs in uno loco: et legat
 unus collaciones ul' uita
 patrū: aut certe aliud qd
 edificet audietes. **Nō** autē
 ex tatiā aut regū: qā infir-
 mus intellectibus nō est
 utile illa hora hāc scriptu

ra audie. **Alij** uero hōis
 legatur. Si autē ieiunij
 dies fuerit: dicta uespa.
 paruo intervallo. mox
 accedant ad lectioz colla-
 tionū. ut diximus: et lec-
 tis q̄tuor aut quinqz folij.
 vel quātū hōa puittit. oī-
 b' in unū occurrētibus p
 hāc morā lectionis: si q̄s
 forte in assignato sibi cō-
 misso fuerit occupat' occ-
 rat. **Omnes** ergo in unū
 cōgregati q̄pleant. **Et** ex-
 euntes a completorio: ul'
 la sit uacua. deinde cuiqz
 loq̄ aliqd. **Qd** si inuētus
 fuerit q̄sq̄ia hanc p̄ua-
 riarī taciturnitatis re-
 gulā. grauiori iudice
 subiacat: excepto si ne-

cessita' hospitū supuene-
rit. aut forte abbas ali-
cui aliqd iussit. Qd ta-
mē et ipm: cū grauitate
sūma et moderatione
honestissie fiat. **De hys**
q̄ ad opus dei vel ad mē-
sa tarde occurrerit.

H orā diuini of-
ficii mox ut au-
ditū fuerit signū relictis
ōibz q̄libz fuerint ī māi-
bz. sūma cū festinacōe c̄-
rat. Cū grauitate tamē
ut nō saurilitas īueiat
fomite. Ergo nichil opi-
dei pponatur. Qd si quis
ad noctias uigilia post
gloria psalini nonagesi-
mi quarti. quē ppter oī-
no protrahedo et moro-

se uolumus diu occurrerit:
nō stet in ordine suo ī cho-
ro: sed ultimus oīm stet:
aut in loco q̄ talibz negli-
gētibus seorsū gstituerit
abbas: ut uideat ab ipō
vel ab oībz. usq̄ dū ople-
to ope dei publica satisfac-
tione peniteat. Ideo autē
eos ī ultio aut seorsū indi-
cauim' debē stac: ut nisi ab
ōibz vel p ipā uerūdia
sua emendentur. Nā si fo-
ris oratoriū remaneant
ēit forte talis. q̄ se aut re-
collocet et dormiat: aut
certe sedeat foris. ut fabu-
l' uacet: ne detur occasio
maligno. Sed ingrediat
intus. ut nec totū pdat: et
de reliquo emēdet. **Quirū**

ante horis q̄ ad opus dei
 p̄ usū et gloriā p̄mi psal-
 mi. q̄ post uersū dicitur oc-
 curret: lege q̄ superius dixi
 in ultimo stet loco. **N**ec p̄-
 suat choro sociari psallen-
 tū. usq̄ ad satisfactionē:
 nisi forte abbas licētia dederit
 p̄missioē sua: ita tamē
 ut satisficiat reus ex hoc.
Ad hora uero refectionis.
 q̄ ante usū nō occurrat. ut
 simul omnes dicant usū &
 orent. et sub uno simul
 oēs accedant ad mensā: q̄ p̄
 negligētia suā aut uiciū.
 nō occurrat. usq̄ ad scū-
 dā uicē p̄pter id corripiat.
Si deniq̄ nō emendauerit.
 nō p̄mittat: ad mensē q̄mi-
 nis p̄ticipacionē: sed seq̄t-

stratus a cōsorcio omnium
 reficiat solus. ablata ei
 porcione sua uini. usq̄
 ad satisfactionē et emēda-
 tionē. **S**imiliter autē pa-
 ciatur: q̄ ad illū usū nō
 fuerit presens q̄ post abū-
 diatur. **E**t ne quis p̄suat
 ante statutā hora aut p̄-
 tea q̄tōp̄ia cibi aut potū
 p̄sumere. **D**ed et si cui of-
 fertur aliquid a p̄ore. et
 accipe renūciat: hora q̄ de-
 siderauerit hoc qd̄ p̄us re-
 cūsauit. aut aliud oīno
 nō accipiat usq̄ ad emē-
 dationē q̄gruā.

**De his qui excomunicā-
 tur quomōdo satisficiat.**

Qui p̄ grauioribz
 culpis ab orato-

rio et a mensa excommunicat.
Hora qua opus dei in ora-
torio precebrat ante fores
oratorii prostratus iaceat
nichil dicens: nisi tantum.
posito in terra capite. stratus
promus omnium de or-
atorio exiit pedibus.
Et hoc tam diu faciat: us-
que dum abbas iudicauerit
satisfactum esse. **Q**uod dum iussit
ab abbate venire: pro-
uoluet se ad pedes ipsius ab-
batis: deinde omnem uesti-
gum ut orientur pro eo. **E**t tunc
si iussit abbas. incipiat
in choro. ut ordine quo
abbas decreuerit: ita pl-
ane ut psalmum aut lecti-
onem vel aliud quod non pre-
sumat in oratorio imponere.

nisi iterum abbas iubeat.
Et omnibus horis dum com-
plet opus dei prociat se intra
in loco quod stat: et sic satisfac-
iat usque dum ei iubeat ab-
bas ut quiescat iam ab hac sa-
tisfactione. **Q**uod uero pro cul-
pis leuibus excommunicat tantum
a mensa: in oratorio satis-
faciat. usque ad iussionem ab-
batis. **H**oc semper faciat us-
que dum benedicat et dicat suf-
ficiat. **De his qui fallunt in o-
ratorio.**
Si quis dum pronunciat
psalmum aut respon-
sorium aut antiphonam vel
lectionem fallitur. nisi per sa-
tisfactionem ibi coram omnibus
humiliatus fuerit: maiori
vindicta subiaceat. **E**xpe

q̄ noluit hūilitate corrigē.
 qd̄ negligētia deliq̄t. Infa-
 tes uero: p̄ tali culpa uapū-
 lent. **De hys q̄ in aliqb̄
 leuibus rebus delinquūt.**

Sis dū in labore
 quis in coquina. in
 cellario. in mīsteio. in pis-
 cino. in orto. in arte aliq̄ dū
 laborat. ut in quocūq̄ lo-
 co aliquid deliquit. aut
 fregit quippiā. aut p̄di-
 derit uel quid excesserit ubi
 ubi: et n̄ ueniens cōtinuo
 ante abbatē uel cōgrega-
 tionē. ip̄e ultro satisfecerit
 et p̄diderit delictū suū: dū p̄
 aliū agnitiū fuerit: maio-
 ri iudice subiaceat. Si a-
 nime uero peccati causa fue-
 rit latens: tantū abbati a

aut spiritalibz senioribz
 patefaciat: q̄ sciāt curāe
 sua uulnē et aliena: nō
 detege aut publicāe. **De
 significāda hora op̄i dei.**

Nuncianda hora o-
 p̄is dei die noctiqz
 cura sit abbati. aut ip̄e
 nūciāe: aut tali sollicito
 fratri iūngat hāc curā:
 ut oīa horis cōpetētibz
 cōpleant. Psalmos autē
 uel antiphonas post ab-
 batē ordine suo quibus
 iussū fuerit imponāt. Cā-
 tare autē aut legē n̄ p̄su-
 mat: nisi q̄ potest ip̄m of-
 ficiū implē. ut edificetur
 audietes. Qd̄ cū hūilita-
 te et grauitate ac tremore
 faciat: et cū iussit abb̄s.

no.

De ope manuum cotidiana
Ociositas inimi-
ca est anime. Et i-
deo certis temporibus occupari
debent fratres in labore
manuum: certis iterum horis
in lectione diuina. Ideo
quod hac dispositione cre-
dimus utraq; tempora or-
dinari: id est ut a pasche
usque ad kalendas octobris
mane exiunt a prima us-
que ad hora pene quarta
laborent quod necessarium
fuerit. Ab hora autem quarta
usque ad hora quasi sextam:
lectioni uacent. Post sex-
tam autem surgentes a mensa.
pausent in lectis suis cum
omni silentio: aut forte qui uo-
luerit legere sic sibi legat ut

alium non inquietet. Et agatur
nona temperius mediante oc-
tava hora: et iterum quod fa-
ciendum est operentur usque ad uen-
eam. Si autem necessitas
loca aut paupertas exegerit.
ut ad fruges colligendas per
se occupetur. non contristen-
tur: quia tunc ueri monachi sunt.
si labore manuum suarum
uiuunt. sic et presbiteri nostri et a-
postoli. Omnia tamen nite-
litate fiant: propter pusil-
lanimes. XXXXXX

Kalendis autem oc-
tobris usque ad caput
quadragesime usque ad hora
secundam plenam lectioni ua-
cent. Hora secunda agatur tertia:
et usque ad hora nona omnes
in opus suum laborent quod ei

inuigat. Facto autē pmo
 signo hore none disuigat
 se ab ope suo singuli: et
 sunt pati dū secūdu signū
 pulsauit. Post rfectionē
 autē uacent lectionibz sui
 aut psalmis. *XXXX*

In q̄dragesimē uero diebz a
 mane usqz ad t̄tia plena
 lectioni uacent: et usqz ad
 decima plena opent qd̄ ei
 inuigatur. In q̄bz diebz
 q̄dragesime accipiat oēs
 singulos codices de bibli
 otheca: quos p̄ ordine ex
 integro legat. Et codices
 in caput quadragesimē dā
 di sunt. Ante oīa sane de
 putet unus aut duo seni
 ores. q̄ circueāt mōsteriū.
 hōris q̄bus fr̄es uacant

lectioni: et uideant si forte
 inueniat̄ frater accidiosū.
 q̄ uacet ocio. aut fabulis.
 et nō est intentus lectiōi.
 et nō solū sibi inutilis ē:
 sed etiā alios extollit. Sic
 talis si qd̄ absit reptus
 fuerit: corripiat̄ semel et
 secūdo. Si nō emendauerit:
 correptioni subiaceat: et
 taliter ut cet̄i metū habe
 āt. Neqz frater ad fratrem
 uigatur hōris incompete
 tibus. Dominico die lec
 tiōi uacent omnes: excep
 tis hys q̄ uarijs officijs de
 putati sūt. Si q̄s uero ita ne
 gligens et desidiosus fuerit.
 ut nō uelit aut nō possit
 meditari aut legē: inuiga
 tur ei opus qd̄ faciat ut

nō uacet. **F**ribz infirmis
vel delicatis talis opa
aut ars inuigatur. ut nō
onosi sint. nec uolētia
laboris opprimant. ut ef-
fugētur. Quorū inbecil-
litas. ab abbate cōsiderā-
ta est. **De obseruacōe q̄drage-**
siē.
Iacet omni tēpore **siē.**
uita monachi q̄-
dragesiē obseruacōne
debet habere. tamē quia
paucorū est ista uirtus.
ideo suademus istis dieb⁹
q̄dragesiē omni purita-
te uitā suā custodire. idē
omnes pariter negligē-
cias aliorū temporū hy⁹
diebus sanctis diluere.
Qd̄ tūc digne fit. si ab oī-
bus uicijs nos tēperem⁹.

oracioni cū fletib⁹. lectioni
et opūctioni cordis atque
abstīnencie opam demus.
Ergo hy⁹ diebus augea⁹
nobis aliquid ad solitū
pensū seruitutis nr̄e. ora-
ciones penulīares. aborū
et potus abstīnēciā. Et u-
nūq̄sqz supra mēsurā si-
bi indictā aliqd̄ p̄a volū-
tate cū gaudio sancti sp̄s
offerat deo. id est subtrahit
corpi suo de cibo. de potu.
de sopno. de loquacitate.
de saurilitate. et cū spiritu-
alis desiderij gaudio. sc̄m
pascha exspectet. **H**oc ip-
sū tamē qd̄ unūquisqz
offert. abbati suo sugge-
rat. ut cū eius fiat ora-
one. et volūtate. q̄a qd̄

sine pmissiōe p̄ris sp̄ual̄
tit p̄sumptiōi deputabit̄
vane gl̄e nō mercedi. Er-
go cū volūtate abbatis
oīa facienda sūt. *De fratrib⁹*

*qui longe ab oratorio la-
borant aut in iua sūt.*

Aliēs q̄ om̄ino lōge
sūt in labore. et n̄
possūt occurrere hoīa con-
peteti ad oratoriū. et ab-
bas hoc p̄pendit q̄a ita ē:
agant ibidem opus dei. u-
bi opant̄ cū tremore diui-
no flectentes genua. Si-
militer q̄ in itinere directi
sūt. nō eos p̄tereant hore
cōstitute. sed ut possūt ag-
ant sibi. et seruitutis pen-
sū nō negligent reddere.

De fratrib⁹ q̄ nō longe

proficiantur.

Aliēs q̄ pro quouis
r̄spōso p̄ficiant̄.
et ea die sperant r̄verti ad
monasteriū n̄ p̄sumant
foris māducāre. etiā si oī-
no a quouis rogetur. ni-
si forte ab abbate suo et
p̄cipiatur. Qd̄ si aliter
fecerint: excomūcent̄.

De oratorio monasterij.

Oratoriū hoc sit
qd̄ dicit̄: nec ibi
quicq̄ aliud gerat̄ aut
condatur. Expleto op̄e
dei omnes cū sūmo silē-
tio exeat̄. et agatur re-
uerencia deo: ut frater q̄
forte sibi peculiarit̄ vult
orāre nō impediatur aliter
inprobitate. Qd̄ et si alt̄

vult sibi forte seareuū ora-
re: simpliciter intret et o-
ret: nō in clamorosa uoce.
sed in lacrimis et intēione
cordi. Ergo q̄ simile opus
n̄ facit: nō pmittat expli-
cito ope dei remoraū i ora-
torio: sicut dictum ē:
ne alius ipedimētū pa-
ciatur. **De hospitibus**

Omnēs **suscipiēdi.**
supuēientes hos-
pites tāquā xp̄s suscipi-
ant: q̄a ip̄e dicturus est.
Hospes fui et suscepistis
me. Et omnibz congruus
honor exhibeat: maxie
tamē domesticis fidei et
pegrinis. Ut ergo nūcia-
tus fuerit hospes: occur-
ratur ei a p̄ore vel a fra-

trius cū omī officio k̄nta-
tis: et p̄mitus orēt parit:
et sic sibi societur in pace.
Qd̄ pacis osculū nō p̄uū
offeratur nisi oratione p̄-
missa: p̄pter illusiones
dyabolicas. In ip̄a autē
salutacōe: omnis exhibe-
at hūilitas. Omnibus
uentibz siue discedētibz
hospitibus inclinato capi-
te. vel p̄strato omni corpe
in terra xp̄us in eis adore-
tur: q̄ et suscipitur. **Sus-**
cepti autē hospites ducāt
ad orationē: et postea se-
deat cū eis p̄or aut cū uis-
serit ip̄e. **Legatur** corā ho-
pite lex diuina ut edificent:
et post hec omnis ei exhi-
beat hūmanitas. **Je**

uniuersum a potestate frangat propter
 hospitem: nisi forte percipuerit
 sit dies ieiunij quod non possit
 violari. **F**res autem consue-
 tudine ieiuniorum persequantur.
Aquiam in manibus ab-
 bas hospitibus det. **P**edes
 uero hospitibus omnibus tantum
 abbas quia cuncta congregatio
 lauet. **O**mnibus lotis:
 dicant hunc uersum. **D**ulce
 pinus deus misericordia
 tua: in medio templi tui.
Pauperum et peregrinorum iux-
 tate suscipas omni cura
 sollicitate exhibeat: quia in
 ipsis magis christus suscipi-
 tur. **N**am diuitum terror: ipse
 se sibi exigit honorem. **C**o-
 qua abbas et hospitum
 pro se sit: ut incertis horis

superuenientes hospites qui
 unquam desunt in monasterio
 non inquietent fratres. **I**n quibus co-
 qua ad amicum ingrediatur
 duo fratres: qui ipsam officium
 bene impleant. **O**mnibus
 ut indigent solacia ad-
 ministrant eis: ut absque
 murmuratione seruiant. **E**t
 iterum quando occupatione
 minore habent: creat ubi
 eis impatur in opera.
Et non solum in ipsis: sed
 et in omnibus officij mon-
 asterij ista sit consideratio:
 ut quando indigent sola-
 cia administrantur eis:
 et iterum quando uacant obe-
 diant impanti. **I**tem et cel-
 lula hospitum habeat as-
 signatam fratrem cuius nomen

tumor dei possideat: ubi sit
lecti strati sufficienter: et
domus dei a sapientibus
sapienter administratur.

Hospitibus autē cui nō
p̄cipitur nullatenus so-
cietur: neq; colloq̄tur. **S**i
si obviamerit. aut uiderit:
salutatis hūiliter ut dic-
tū est. et petita benedictio-
ne p̄transcat: dicens n̄ sibi
licere colloq̄ cum hospite.

**Ut nō debeat monachus
litteras ul' eulogias acci-**

Nuaten' **perere.**
Nūciat mōcho neq;
a parentibus suis: neq; a
quoq; hominū nec sibi i-
mice litteras aut eulogia
vel quelib; munuscula ac-
cipe aut dare: sine p̄cepto

abbatis sui. **Q**uod si etiā a
parentib; suis ei q̄tq; direc-
tū fuerit: nō p̄sumat susci-
pe illud. nisi p̄us indica-
tū fuerit abbati. **Q**uod si uis-
serit suscipi: in abbatis sit
arbitrio cui iubeat illud
dāe. **E**t nō contristetur fra-
ter: cui forte directū fuerit:
ut nō detur occasio dyaboli.

Quod autē aliter p̄sumpserit:
discipline regulari subia-
ceat. **De indumentis fr̄m.**

Uestimenta fr̄ib;
secundū locorū q̄-
litate ubi habitant ul' ae-
rū temperie dentur: q̄a in
frigidis regionibus apli
indigetur: in calidis uero
minus. **H**ec ergo cōsidera-
tio penes abbate ē. **H**os

tamē mediocribus locis.
 sufficere credimus modis
 p singulos circullā et tuni-
 cā: circullā in hyeme villo-
 sā in estate purā aut vetu-
 stā: et scapulare ppter ope-
 ra. Indumenta pedū: pe-
 duiles et caligas. De quō
 rerū omnium colore aut gr-
 ossitudine nō causatur
 monachi: sed quales inveni-
 possunt in pūincia q̄ ha-
 bitat: aut qd̄ iulius opa-
 rari potest. Abbas autē
 de mensura pūdeat: ut n̄
 sint circa vestimēta uten-
 tibus ea: sed mēsurata. Ac-
 cipientes noua: uetēa sep̄
 reddant in presenti. ipo-
 nēda in uestiario ppter pau-
 peres. Sufficiat enim mō-

cho duas tunicas et duas
 circullas habere ppter nocte.
 et ppter lauare ipsas res.
 Jam qd̄ sup̄ fuerit supflui-
 ū ē: et pedules et qd̄ aliq̄
 est uetustū reddant. Dū ac-
 capiūt nouū. Femoralia
 huius q̄ in uia diriguntur: de
 uestiario accipiat. Erūte-
 tes. lota ibi restituant. Et
 circulle et tunice sint ali-
 quāto huius quas habere
 soliti sunt modice melio-
 res. Quis exiuites i uia. ac-
 cipiant de uestiario: et re-
 uētes restituant. Stra-
 mēta autē lectorū suffici-
 ant: matta. sagū. lena ⁊
 capitale. Que tamē lecta
 frequēter ab abbate scrū-
 tāda sūt ppter opus pe-

culiare: ne inueiatur.
Et si cui inuentū fuerit.
quod ab abbate nō accepe-
rit: grauissime disciplinē
subiaceat. Et ut hoc ui-
tium peculiaris radiatus
amputetur: dentur ab ab-
bate omnia que sunt ne-
cessaria: id est cuculla. tū-
ca. pedules. calige. braci-
le. cultellus. graphium. aci-
mapida. tabule: ut om-
nis excusatio auferatur
necessitatis. A quo tamē
abbate semp cōsuetur il-
la sententia actiū a plōrū:
quā dabatur singul' p'ut
cuius opus erat. Ita ergo
et abbas cōsideret infirm-
itates indigenarū: nō ma-
lā uolūtate inuidenarū.

In omnibus tamē iudicijs
suis dei retributionē cogitet.

De mensa abbatis.

Mensa abbatis: cū
peregrinis et hospi-
tibus sit semp. Quo cōsue-
tamē minus sūt hospites:
quos uult de fratribus uoca-
re in ipius sit potestate. Se-
niores tamē unū aut du-
os semp cū fratribus dimittit
sedū pauet: p'pter discip-
linam. **De artificibus mo-**

Artifices si sūt in
monasterio. cū oī
humilitate faciāt ipas ar-
tes: si tamē iusserit abbas.
Quod si aliquis ex eis extolli-
tur pro sciencia artis sue.
eo quod iudicatur aliqō cōfer-
re monasterio: hic talis e-

99
nellatur ab ipsa arte: et de
nuo p̄ ea nō transeat. nisi
forte humiliato ei iterū ab
bas iubeat. Si q̄d uero ex
opibus artificū ueniēdan
dū est: uideant ipi p̄ quo
rū manibus transiēda sūt.
ne aliq̄s fraude p̄sinnant
inferre. Memorentur sep̄
auarie et saphire: ne for
te mortē quā illi pertulerūt
in corpore: hanc isti uel oēs
q̄ aliquā fraude de reb̄us m
onasterij fecerint ī anima
patiātur. In ipis autē p̄
cis nō surripiat auaricie
malū: sed semp̄ aliquātu
lū uilius det quā ab alijs
secularibus: ut in oībus
glorificet deus. **De disci
plina suscipiēdorū fr̄m.**

Nuiter ueniēs quī
ad cōuersionē: ū
ei facti iuuat ingressus:
sed sicut ait ap̄l̄s. proba
te sp̄s si ex deo sūt. Ergo
si ueniens p̄seuerauerit p̄
sans: et illatas sibi inui
rias. et difficultatē ingres
sus. post quatuor aut quinq̄
dies iustus fuerit patienter
portare. et p̄sistē petitioni
sue: annuat ei ingressus:
et sit in cella hospitū pau
cis diebus. Postea sit in
cella nouitiorū. ubi me
ditet. et māducet et dormi
at. Et senior ei talis depu
tet q̄ aptus sit ad lucran
das animas: q̄ sup̄ eū oī
no curiose intendat: et sol
licitus sit. si uere deū q̄rit.

si sollicitus ē ad opū dei:
ad obedienciā: ad obp-
bria. **P**redicentur ei diuina
et aspēa: p que itur ad de-
ū. **E**t si pmissit de stabili-
tate sua pseueranciā: pot
duorū mensū circulū le-
gatur ei hec regula p or-
diū. et dicatur ei. **E**cce
lex sub qua militare uis.
Si potes obseruare igre-
de: si uero nō potes liber
discede. **S**i adhuc steterit:
tūc ducat in supradictā
cellam nouiciorū: et ite-
rū pbet in omni pacien-
cia. **E**t post sex mēsiū cir-
culū relegatur ei eadem
regula: ut sciat ad quod
ingreditur. **E**t si adhuc
stat: post quatuor men-

ses iterū relegat ei eadē re-
gula. **E**t si habita secū de-
liberatione pmissit oīa
se custodie. et nicta sibi i-
pēata seruare: tūc susci-
piatur in congregatione:
sciens lege regulē constitutū.
qđ ei ex illa die nō liceat
de monasterio egredi: nec
collū excurrere de subiu-
gū. quā sub tam mo-
rosa deliberatione licuit
excusare. **D**isciplinendus
autē in oratorio corā oīb
pmittat de stabilitate sua.
et conuisione morū suoz
et obediencia corā deo et
sanctis eius: ut si aliqu-
do aliter fecerit: a deo se d
dampnādū sciat que irri-
det. **D**e qua pmissione

sua faciat petitione ad no-
 me sanctorum quorum reliquie
 ibi sunt: et abbatis pre-
 sentis. **Q**uia petitionem
 manu sua scribat: aut
 certe si non scit litteras. aliter
 ab eo rogatus scribat: et
 ille nouicius signum faciat.
 et manu sua super altare
 ponat. **Q**uia dum posuerit:
 incipiat ipse nouicius in-
 ox hunc versum. **D**ulcissime
 me domine secundum eloquium
 tuum et iuniora: et ne confundas
 me ab expectatione
 mea. **Q**ue versum omnis
 congregatio tertio res-
 pondeat: adiungentes.
 gloria patri. **T**unc ipse fra-
 ter nouicius prosterna-
 tur singulorum pedibus.

ut orent pro eo: et iam ex il-
 la die in congregatione
 reputetur. **H**es si quas
 habet. aut erogat prius
 pauperibus: aut facta
 sollempniter donatione
 conferat monasterio. nichil
 sibi reservans ex omnibus:
 quippe qui ex illa die nec
 proprii corporis potestatem se
 habiturum sciat. **N**ox er-
 go in oratorio exuat
 rebus propriis quibus uesti-
 tus est: et induatur uestibus
 monasterii. **I**lla autem
 vestimenta quibus exiit.
 reponantur in uestiario
 conservanda: ut si aliquando
 suadente dyabolo.
 consenserit ut egrediat
 de monasterio quod absit: tunc

exutus reb' mōsterij pia-
atur. Illā tamē peticio-
nē quā desup altare ab-
bas tulit nō recipiat: s̄
in monasterio reseruet.
**De filiis nobiliū ut pau-
perū quomō suscipiāt.**
Siquis forte de no-
bilibus offert fi-
liū suū deo in mōsterio:
si ip̄e puer minori etate
est. parentes eius faciāt
ip̄am petitionē q̄ supra
diximus. et cū oblatōe
ip̄am petitionē et manū
pueri inuoluant palla al-
tāis: et sic cū offerant. De
rebus autē suis aut in
p̄senti petitione pmittāt
sub iure iurando: q̄a nū-
q̄ p̄ se. nūq̄ p̄ suspectā p-

sonā nec quolibz modo.
aliquid ei aliquid dēt aut
tribuant. occasione habēdi.
Vel certe si hoc facē nolu-
erint: et aliquid offerre uo-
luerint in elemosinā mō-
sterio p̄ mercede sua: faciāt
ex rebus q̄s dāt uolunt
mōsterio donationē. r̄ser-
uato sibi si ita uoluerit
usu fructuario. Atq̄ ita
oīa obseruant: ut nulla
suspicio remaneat p̄uēo.
p̄ q̄s deceptis qd̄ absit pe-
rere possit: qd̄ exp̄imen-
to didicimus. Similit̄
autē et paupiores faciāt.
Quēo ex toto nichil ha-
bent. simpliciter petitionē
faciant: et cū oblatōe of-
ferant filiū suū corā testibz.

De sacerdotibus qui uoluerunt in monasterio habitare.

Si quis de ordine

sacerdotum in monasterio se suscipi rogauerit: non a cuius quidem assensuatur.

Tamen si omnino persistit in hac supplicatione: sciat se omnine regule disciplina seruaturum: nec aliud ei relaxabit: ut sit sicut scriptum est.

Amice ad quod uenisti? Concedatur ei tamen post abbatis stare, et benedicere: aut missas tenere: si tamen uiderit ei abbas.

Dignitas: nullatenus presumat aliquid: sciens se discipline regulari subditum: et magis humilitatis exempla omnibus dedit. **S**i forte ordinatio

101
nis aut aliquis rei causa fuerit in monasterio: locum illum attendat quando ingressus est monasterium: non illum qui ei pro reuerentia sacerdotum concessus est. Clericorum autem si quis eodem desiderio monasterio sociari uoluerit: loco mediocri collocetur: si promittit tamen de obseruatione regule uel propria stabilitate. **De monachis peregrinis quomodo suscipiantur.**

Si quis monachus peregrinus de longinquo perueniens superuenierit: si per hospitem in monasterio habitare uoluerit, et contentus fuerit consuetudine loci quam inuenierit: et non

forte supfluitate sua
pturbat mōsteriū. sed
simpliciter cōtentus est
qd̄ uiuenit: suscipiat
quāto tēpe cupit. Si q̄
sane racionabiliter. au
cū hūilitate karitatis
reprehendit: tractet ab
bas prudenter. ne forte
ad hoc ipm̄ eū dñs di
rexit. Si uero postea uo
luit stabilitatem suā
firmare: nō renuatur
talis uoluntas: et max
ime quia tēpe hospita
litas potuit eius iuta
dinosa. Qd̄ si supflu⁹
aut inuidiosus iptus fue
rit tēpore hospitalita
tis: non solū nō debet
sociari corpi monaste

ry. uerū etiā dicat ei ho
neste ut discedat. ne eius
miseria etiā alij uicent.
Qd̄ si nō fuerit talis qui
mereat p̄ciā: nō solū si
perierit. suscipiat gregga
tioni sociandus: uerū
etiā suadeat ut stet. ut ei⁹
exēplo alij erudiatur: et
q̄a in omni loco vni dño
seruit. vni r̄gi militatur.
Quē si etiā talē esse p̄sp
exerit abbas: liceat eum
in supiori aliquatulu
cōstituire loco. Nō solū
autē monachū: sed eti
ā de suprascriptis gra
dibus sacerdotū uel de
uicorū stabilire potest
abbas in maiori q̄ in
gredit loco: si eorū talē

plereat uita ee. **C**auent
 aute abbas: ne aliquando
 de alio noto monasterio
 monachu ad habitad
 suscipiat. sine consensu
 abbatis eius aut litteris
 commendationis: qa scriptu
 est. **Q**uod tibi no uis fi
 eri: alij ne feceris. **De sa**
cerdotibus monasterij.

Si quis abbas sibi
 psbiteru aut dya
 cone peccet ordinari: de
 suis eligat q dignus sit
 sacerdotio fungi. **O**rdina
 tus aute caueat elatione
 aut supbia: nec qtas pre
 sumat. nisi qd ei ab abbte
 papitur: sciens se ml
 to magis discipline regu
 lari subditu. **N**ec occasi

one sacerdotij obliuiscat
 regule obediencia et dis
 ciplina: sed magis ac in
 gis in deu pficiat. **I**ocū
 uero illu semp attendat.
 quo ingressus est mon
 steriu preter officiu alta
 ris: et si forte electio con
 gregationis et uoluntas
 abbatis p uite merito ei
 pmouere uoluerit. **Q**ui
 tamen regula a deo uel
 ppositis constituta sciat
 se seruare. **Q**uod si aliter p
 sumpsit: n sacerdos. s
 rebellio iudicet. **E**t sepe
 admonitus. si no correx
 erit etia episcopus adhi
 beat in testimoniu. **Q**uod
 si nec sic emendauerit: cla
 rescentibus culpis pia

at de monasterio: si tam
talis fuerit eius contum
cia. ut subdi aut obedi
re regule nolit. **De or
dinibus aggregandis.**

Ordines suos in
monasterio ita
conseruent. ut conuilio
nis tempus et uite meri
tu discernit: utq; abb
as constituat. **N**abb
as uo conturbet gre
ge sibi commissu: nec
quasi libera utes potes
tate iniuste disponat
aliquid: sed cogitet sepe
qa de oibus iudicis et
opibus suis redditu
ris est deo ratione. **E**x
go secundu ordines qis
constituit. uel qis ha

buerint ipi frs: sic acc
dant ad pacē. ad conuili
one: in choro standum.
Et in oibus oino locis
etas no pponatur i ordi
ne nec puidiat: qa sa
nuel et daniel pueri pf
biteds iudicauerūt. **E**x
go exceptis hys quos
ut diximus aliori cōsi
lio abbas ptulerit ut de
gradauerit certis ex cau
sis: reliqui omnes ut cō
utitur ita sunt: ut ubi
gracia qui secunda hora
diei uenit in monastio.
iuniorē se nouit illius
ēē. q pma hora uenit di
ei: cuiuslibz etatis aut
dignitatis sit. **P**ueris ue
ro p oia ab omibz dis

disciplina teneat. Juniores
 igitur patres suos honorent.
 patres juniores suos di-
 ligant. In ipsa autem ap-
 pellatione nominum. ni-
 li liceat alium proprio nomine
 appellare: sed patres ju-
 niores suos fratres nomi-
 nent: juniores autem
 patres suos nominos uo-
 cent: quod intelligit pater-
 na reuerentia. Abbas autem
 quia uices christi agere credit.
 dominus et abbas uocetur:
 non sua assumptione.
 sed honore et amore christi.
 Ipse autem cogitet. et sic se
 exhibeat: ut dignus
 sit tali honore. Ubique
 autem sibi obuiant fratres:
 junior a patre benedictus

petat. Transiite maio-
 re. minor surgat: et det
 ei locum sedendi. Nec presu-
 mat minor consedere. ni-
 si papiat a senioribus:
 ut fiat quod scriptum est. Ho-
 nore inuicem preuenientes.
 Pueri puuli uel adolescen-
 tes in oratorio uel ad mi-
 sas cum disciplina ordines
 suos consequantur. Foris
 autem uel ubi ubi custodi-
 a et disciplina habeantur:
 usque dum ad intelligibilem
 etatem perueniant. **De ordi-**

Quando abbate.

Quando abbatem ordinatio-
 ne illa semper consistetur.
 rano ut hic constituat
 que sibi omnis cohors
 congregationis secundum

timore dei siue ps etia q̄
uis pua cōgregatiōis
saniori consilio eleget.
Hite autē merito et sapi-
encie doctriā eligat.
q̄ ordinandus est: eti-
ā si ultimus fuerit con-
gregatiōis. **Q**uod si etiā
oīs cōgregatiō uicys sui-
is qd̄ quidē absit. cōsen-
tietem psonā pari cōsi-
lio eleget: et uia ipa
aliquē in noticiam
puenerit episcopi. ad cui-
us diocesim ptinet ipse
locus. uel abbatibz aut
vicariis xpianis clarue-
rit: phibeant prauoz
pualere consensū. et do-
mini dei dignū cōstituāt
dispensatorē: sciētes pro

hoc se receptūos mcedem
bonā. si illud caste et ze-
lo dei faciant: sicut edui-
so pctū si negligāt. **O**-
dinatus autē abbas co-
gitet semp quale onus su-
cepit: et cui redditus est
rationē uilicatiōis sue.
Dicitur sibi oportere pro-
desse magis q̄ pesse. **O**p-
tet ergo eū eē doctū lege
diuina: ut sciat et sit un-
de pferat noua et uetera.
Castū. sobriū. misericor-
dē. hūilem. et semp super-
altantē misericordiā ui-
dio: ut idem ipse cōsegit.
Odit uia: diligat frēs.
In ipa autē correptione
prudenter se agat. et qd̄
numis: ne diu numis ai-

pit eradē eriguitē frāga-
 tur uas. **D**uamq; fra-
 gilitatē semp suspectus
 sit: memneritq; calam-
 ū quāstatū nō cōtereu-
 dū. **I**n q̄bus nō dicim⁹
 ut pmittat nutrū uicia:
 sed prudenter et cū cari-
 tate ea amputet. put ui-
 deat auq; expedire. sicut
 ia diximus: et studeat
 plus amari q̄ timeri.
Nō sit turbulentus et a-
 rius: nō sit nimius et
 obstinatus: nō sit zelo-
 tipus et nimis suspicio-
 sus: q̄a nūq; req̄eret.
In ip̄is ip̄eris suis sit
 prudus et consideratus.
 siue secū dū deū. siue secū-
 dū seculū. sint. **O**pa q̄

inūgit discernat et tē-
 pēt: cogitans discretio-
 nē s̄i iacob dicentis. **S**i
 greges meos plus abū-
 lando fereō laborāe: mo-
 riet̄ amicti una die. **H**ec
 ergo aliaq; testionia.
 discretionis matris u-
 tutū sumēs sic oīa tēpe-
 ret: ut et fortes sint qui
 cupiant: et infirmi nō
 refugiant. **E**t p̄cipue
 ut p̄lentē regulā in oī-
 bz conseruet: ut dū be-
 ne ministrariet. Audi-
 at a dño qd̄ seruis bo-
 nus q̄ erogauit t̄icū
 conseruis suis i tēpe su-
 o. **A**mē dico uob̄ ait: su-
 poīa bona sua cōstituet
 cū. **D**e p̄posito nōst̄i.

Sepius quæ contin-
git. ut per ordina-
tionem propositi scandala
gravia in monasteriis
orientur: dum sunt aliqui
maligno spiritu super-
bie inflati. estimantes se
secundos abbates esse. ac-
sumentes sibi tyrannidem.
scandala nutriunt. et dis-
ensiones in congregatio-
ne faciunt: et maxime in
illis locis. ubi ab eodem sa-
cerdote. uel ab eis abba-
tibus qui abbatem ordi-
nant. ab ipsis etiam et pro-
positis ordinantur. Quod quæ-
sit absurdum facile adu-
titur: quia ab ipso iure
ordinationis sue. materi-
a ei datur superbiendi: dum

ei suggerit a cogitationibus
suis executum esse a pote-
tate abbatis sui. quia ab
ipsis ordinatus est. a quibus
et abbas. Hinc suscitatur
inuidie. rixe. ire. detrac-
tiones. emulaciones. di-
ensiones. exordinações:
ut dum contraria sibi abbas
propositusque sentiant. et ip-
sorum necesse est sub hac dis-
ensione animas periculi-
ari: et hi qui sub ipsis sunt. dum
adidantur partibus eorum
inpositione. Cuius periculi ma-
lum illis respicit in capite:
qui talibus in ordinatione
se fecerunt auctores. Ita-
que nos prudenter expedi-
re propter pacis karitatisque
custodiam: in abbatis

pendere arbitrio. ordina-
 tionē monasterij sui.
Et si potest fieri p̄ decano
 ordinet ut ante dispo-
 sitionis omnis utilitas
 monasterij prout abbas
 disposuerit: ut dū plurib⁹
 committit. unus nō supbi-
 at. **Q**uod si aut locus expe-
 tit aut congregatio petie-
 rit. rationabilit̄ cū hūi-
 litate: et abbas iudica-
 uerit expedire: quēcūq; ele-
 gerit cū cōsilio fratrum ti-
 mentiū deū ordinet ipse
 sibi p̄positū. **Q**uod tamen p̄-
 positus illa agat cū rē-
 verētia. que ab abbate suo
 ei iniuncta fuerit. nichil q̄-
 tra abbatis uolūtate et
 ordinationē facies: q̄a

quātū p̄latus ē ceteris: tā-
 tū cū oportet sollicitate ob-
 seruare p̄cepta regule. **Q**uod
 p̄positus si reptus fuerit
 uiciosus. aut elacione
 supbie deceptus. aut cō-
 temptor sancte regule
 fuerit cōp̄batus: admo-
 neat̄ uerbis usq; quater
Si nō emēdauerit: adhi-
 beatur ei correpcio discip-
 line regulāis. **Q**uod si neq; sic
 correxerit. tūc deiciatur
 de ordine p̄positurē: et a-
 lius q̄ dignus ē illo ei⁹
 subrogetur. **Q**uod et si po-
 tea in cōgregatiōe q̄erit
 et obediens nō fuerit: en-
 ā de monasterio expellat̄.
Cogitet tamen abbas se
 de omnib⁹ iudicijs suis

deo redditurū rationē:
ne forte inuidie aut zeli
flāma urat animā.

De hostiariis monasterii.

Ad portā mona-
sterii ponat se-
nex sapiēs. q̄ sciat accipere
r̄sposum et reddere: cuius
maturitas eū nō sinat
vagari. **Q**uod portari cel-
lā debz habere iuxta por-
tā: ut ueniētes semp pre-
sentē inueniant. a quo
r̄sposū accipiat: et mor-
tū aliq̄s pulsauerit. aut
paup clamauerit. deo ḡ-
cias respondeat. aut be-
nedicat: cū omni man-
suetudinē timoris dei. res-
posū reddat festinat
cū feruore karitatis. **Q**

portari si indiget solacio:
iuniorē fratrem accipiat.

Monasteriū autē si possit
fieri. ita debz construī: ut oīa
necessaria id est aq̄. molē-
dinū. hortus. piscinū. ut
artes diuerse. intra mō-
steriū exerceat: ut nō sit
necessitas monachis ua-
gandi foras: q̄a omni-
no nō expedit aīab' eoz.

Hanc autem regulā volu-
i sepius i cōgregatione le-
gi: ne q̄s fratrum se de igno-
rancia excuset. **De fratrib'**
in uia directis xxx

Dirigendi fratres
in uia. oīum fra-
trū uel abbatis se ora-
tionū gmentent: et semp
ad orationē ultimā opi-

106
dei. commemoratio omnium absentium
non fiat. Reuerentes autem de uia
a fratres: ipso die quo rede-
unt per omnes canonicas horas
domini explet opus dei prostra-
ti solo oratorio ab omnibus
oratione petant propter ex-
cessus: ne quod forte subri-
pserit in uia. uisus aut
auditus. male rei aut o-
ciosi sermonis. Nec presu-
mat quicquam alio referre. quod
cumque foris monasterium uide-
rit aut audierit: quia pluri-
ma destructio est. Quod si quis
presumpserit: uindicta regulari
subiaceat. Similiter et
quod presumpserit claustra most-
erij egredi ut quocumque ire:
vel quicquam quauis parum
sine uisione abbatis facere

Si fratri impossibilia
Si autem fratri iniungitur.
aliqua forte graua
aut impossibilia iniungitur.
suscipiat quod iubetur imperium.
cum omni mansuetudine et o-
bedientia. Quod si omnino
uirum suarum mensura uide-
rit pondus oneris excedere:
impossibilitatis sue causa
ei qui sibi preest. patienter et
oportune suggerat: non
supbiedo aut resistendo.
aut contradicendo. Quod si
post suggestionem suam in
sua sententia peroris imperium
perdurauerit: sciat uincere
ita sibi expedire: et ex ka-
ritate confidens de adiuto-
rio dei obediat. **Ut in mo-**
sterio non presumat alter alter

Procauēdū *defēdē*
est ne quauis oc-
casione p̄sumat alter al-
terū defendē mōdū i mo-
nasterio. aut q̄si tueri: en-
ā si q̄libet cōsanguinita-
tis p̄pinq̄tate iungatur.

Ne quolibet modo id a
monachis p̄sumat: q̄a
exinde grauissima occasi-
o scandalorū oriri pote-
st. Qd̄ si q̄s hec trāsgress⁹
fuerit: acrius coherceat.

*Ut nō p̄sumat quisquā
aliūm cedere.* ❧

Ustetur i mōsterio
omnis p̄supciōis
ocasio. Ordinem atq̄
constituimus: ut nulli
liceat quēq̄ fratrū suorū
excomūicare aut cedere.

nisi cui potestas ab abba-
te data fuerit. Peccantes aut
cōtra oībus arguātur: ut
ceterū metū habeant. Infā-
tib⁹ uero usq̄ ad quātūdecimū
annū etatis. disciplinē
diligētia sit: et custodia
adhibeat⁹ ab oībus. Sed
et hoc cū omni mēsurā et
ratione. Nā in foriori e-
tate q̄ p̄sumpserit aliquē
sine p̄cepto abbis ut in ip-
sis infantib⁹ sine discrecio-
ne exarserit: discipline re-
gulari subiacet: q̄a sc̄p-
tū ē. Qd̄ tibi nō uis fieri:
alij ne feceris. *Ut obediētē
sint sibi inuicē fratres.*

Obediēcie bonū nō
solū abbati exhib-
endū est: sed etiā sibi inu-

cez ita obediāt frēs: sciētē
 phant obediencie iuā se
 ituros ad deū. Premisso
 ergo abbatis aut p̄posi-
 torū q̄ ab eo cōstituitur
 impio. cui nō p̄mittim⁹
 puata impia p̄poni: de ce-
 tero omnes iuniores p̄ori-
 b⁹ suis oī karitate et solli-
 citudine obediāt. Quō si-
 q̄s cōtencio sus cepit: cor-
 rumpat. **D**iq̄s autē frater
 pro quavis minima cau-
 sa ab abbate uel a quocū-
 q̄ p̄ore suo corripit: quo-
 libz modo: uel si leniter
 senserit animū p̄oris cui⁹
 nūq̄ cōtra se iratū. uel cō-
 motū quavis modice:
 mox sine mora tā diu p̄-
 strat⁹ in t̄ra ante pedes

ei⁹ iaceat satisfaciēs: usq̄
 dū benedictioe sanet⁹
 illa cōmocio. **N**ō siquē
 contēpserit facē: aut cor-
 porali iudice subiacat:
 aut si cōtumax fuerit. de
 monasterio expellatur.

**De zelo bono quē debent
 monachi habere. xxx**

Sicut ē zelus ama-
 ritudinis malus
 q̄ sepat a deo et ducit ad
 infernū: ita ē zelus bonus
 q̄ sepat a uicijs et ducit
 ad deū et ad uitā etnā.
Hūc ergo zelū feruētissio
 amore exerceat mōchi:
 id est ut honore se iuice
 p̄ueniāt: infirmitates
 suas siue corp̄m siue mo-
 rū patientissime tollerēt.

obediētiā sibi certatū ipē-
dāt. **N**ullus quō sibi u-
tile iudicat sequat. sed
quō magis alij. **K**aritatē
fraternitatis: casto ipē-
dant amore. **D**eū time-
āt: abbatē suū sincera
et hūili caritate diligant.
Ep̄o omnino nichil p̄po-
nant: q̄ nos p̄ter ad iu-
tā eternā p̄ducant. **A**me
**De eo quō nō omnis iu-
sticie observatio in h̄c
regula sit cōstituta.**

Regulā hanc des-
cripsimus: ut e-
am observantes ī mo-
nasterijs. aliquatenū
v̄l honestatē morū. aut
iniū conūsationis nō
demonstremus habē. Ce-

terū ad p̄fectionē gūsa no-
nis q̄ festinat: sūt doctrine
scōrū p̄m. q̄rū observan-
o p̄ducit hoīem ad celsiti-
dinē p̄fectionis. **Q**ue ē pa-
gula aut quō sermo diuine
auctoritatis veteris ac noui
testamētī nō ē rectissima
norma vite hūane. **A**ut
quō liber scōrū catholicorū
orthodoxorū patrū. hoc
nō resonat: ut recto cur-
su p̄ueniā ad creatorē n̄m.
Hec nō et collatio pat-
rū et instituta et vita eorū
et regula sc̄i p̄ris n̄i bali-
ly: q̄d aliud sūt nisi bene-
uolentiā et obediētiā mō-
chorū exēpla: et instrumē-
ta v̄tutū. **N**ob̄ autē desidi-
osis et male iuuetib̄ atq̄

negligentibus: rubor confusi-
onis est. Quisquis ergo ad
patam celestem festinas: hanc
minimam iohannis igni-
lam descriptam adiuuante xpo
pface: et tunc demum ad ma-
iora que super commemoratum
doctrine iustitiam culmina deo
protegente puenies. Amen.

Ame fratrum. fami-
liarum. et benefacto-
rum nostrorum hoc anno defunc-
torum: requiescant in pace.
Amen. Deprofundis. Per nre.
Et ne nos. Requiem etern.
A porta inferi. Dominus uobis
Quis uenie lar. **Oratio.**
O gitor. et humane sal-
utis auctor: que demencia

108
tua: ut nre congregacionis
fres. familiares et benefacto-
res que ex hoc seculo transierit:
bata maria sep uigie itidete.
cu omnibus sanctis. ad perpetue
beatitudinis consorcium p-
uenire concedas. **Ps. Dominus**
uobiscum. Requiescant in pace.
Patres: matres: fratres:
sorores: et consanguinei de-
functi fratrum ordinis nri:
requiescant in pace. Amen.

Pro predicto est in caplo loq-
mur de ordine nro antiqua uenie petatur ad
monachos cantoris surgat Conuentus usui
orienti. et sit absolutio defunctorum h. modo.
Et ppsidet caplo dicat. **Ame fratrum. fami-**
larum. et benefactorum nostrorum hoc anno defunctorum
requiescant in pace. Et omnibus respectibus
Amen. dicat. Deprofundis. que dicto flectant
genua eadem dominicis diebus et dicant per nre.
Et autem ppsidet dicat. Et ne nos. A porta
inferi. Dominus uobiscum. Ore. Os uenie. in. Do-
minus uobiscum. Requiescant in pace. et responso. Amen.
Respondeant. Et postquam resederint iterum dicat ppsi-
dens. Patres. matres. fratres. sorores. et consanguinei
defuncti fratrum ordinis nri. Requiescant in pa-
Amen. Et tunc statim iungat a ppsidete ea que
sequitur. Et hoc est debitum. Tres pbenide an